Ազգ
Azg
armenian daily
18 ՕԳՈՍՏՈՍ 1995, ՈՒՐԲԱԹ # 158 (912)

Նորից ռումբ պայթեց Փարիզի կենտրոնում

ՓԱՐԻԶ, 17 ՕԳՈՍՏՈՍ, VOA: Այսօր երեկոյան, տեղական ժամանակով ժամը 5-ի շուրջ ուժգին պայթյունը ցնցեց Փարիզի կենտրոնը: Հաղթանակի կամարի մոտ, Շան զ'Էլիզեի հարեւանությամբ պայթած ռումբը, այն էլ այնպիսի ժամի, երբ տեղամասը խողում էր զբոսաշրջիկների ամառնային, առայժմ անհայտ թվով զոհեր խլեց: Ըստ ոստիկանության, ռումբը տեղադրված է եղել պլաստիկե տոպրակում, աղբամաններից մեկի պատի տակ: Հիշեցնենք, որ Յունիսի ծայրամասային ճամփորդ ռումբ պայթել էր մոտ 3 շաբաթ առաջ, ու ռազմերագ գնացքի Սեն Միշել կայարանում: Ասվածածտր տանարի մոտ, եւ խլել էր շուրջ 60 զոհ՝ սպանված եւ վիրավոր:

Վերջին պահին տեղեկացանք, որ զոհերի նախնական թիվն է 16 վիրավոր, որոնցից 3-ը ծանր վիճակում: Ոստիկանությունը շրջափակել է ամբողջ թաղամասը, խստացված հսկողություն է նաեւ մետրոյի կայարաններում:

ԴԱՏ

Քննադատվեցին դատական մամուլի հրապարակումները

Մեղադրյալների աչալուրջ հրամարվում են ցուցմունքներից

ՍԱՍՍ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

«Դրո» գործի դատավարությունը մամուլի էջերում լուսաբանելու վերաբերյալ երեկ Գերագույն դատարանում բավականին լարված իրավիճակ ստեղծվեց: Փաստաբան Ռ. Ռշտունին հայտարարեց, որ օգոստոսի 17-ին «Հայաստանի Հանրապետություն» եւ «Հայք» թերթերում տպագրված Արմենոտես գործակալության դատական նիստի վերաբերյալ տեղեկատվության մեջ տուժող Գայանե Հովհաննիսյանի խոսքերը մեջ են բերվել խեղաթյուրված: Գ. Հովհաննիսյանի ցուցմունքների խեղաթյուրումը փաստաբանը գնահատեց որպես իր պաշտպանյալ Ա. Մնջոյանի անձի նկատմամբ հասարակական կարծիքի ծիկացում եւ կարծիքի նախապատրաստում՝ նրա նկատմամբ խիստ պատիժ նշանակելու ուղղությամբ: «Գտնում եմ նաեւ, որ այդպիսի հրապարակումները դատական նիստի ընթացքում անթույլատրելի են, միաժամանակ կոլեգիային կոչ եմ անում ամենայն խստությամբ կանխել այդպիսի խեղաթյուրումները», Ռշտունին այստեղ ավարտեց դատարանի կողմից ի գիտություն ընդունված իր հայտարարությունը:

Հարցի վերաբերյալ դատախազ Ս. Գրիգորյանի կարծիքն այն էր, որ դա արտադատարանական պրոցես է եւ կապ չունի դատավարության հետ: Այդ տրամաբանությամբ ամեն օր դատական նիստն սկսելուց առաջ քննության պետք է առնել նաեւ մամուլի մյուս միջոցներում տպագրված նյութերը: Իսկ դատավոր Է. Մանուկյանն արված հայտարարությունների կապակցությամբ «ստիպված հայտարարեց», որ լրատվական միջոցների խեղաթյուրումների նկատմամբ իր վերաբերմունքը միանշանակ է եւ դրանք դատական կոլեգիայի վրա ներազդելու ազդակ չեն կարող հանդիսանալ:

Հիշեցնենք, որ դատական մամուլում «Դրո» գործի դատավարության վերաբերյալ փաստաթղթերի հրապարակումները, ինչպես նաեւ խեղաթյուրումների հարցն առաջին անգամ չի արծարծվում դատարանում: Փաստաբաններից շատերը հենց առաջին նիստերից դատական կոլեգիայից հերքում պահանջեցին նմանատիպ հրապարակումների համար, որոնք սակայն մշտապես մերժվեցին: Այսօր էլ մեղադրողը գուցե այդքան չլարվեր եւ քննարկվող հարցը թերեւս այդքան չծավալվեր, եթե թե դատական մարմինները փոքր ինչ զիջող գտնվեին:

Տես # էջ 2

Մեկը մյուսի հետեւից բանագնացներ Ղարաբաղի հարցով

Վլադիմիր Կազիմիրովը Բաքվից մեկնելու է Անկարա

Օգոստոսի 21-ին Բաքու է ժամանելու ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահ Վլադիմիր Կազիմիրովը: Հաղորդելով այս մասին, արտաքին քաղաքականության հարցերով Ադրբեջանի պետս խորհրդական Վաֆա Գուլուզադեն նշել է, որ այս այցելությունը, ինչպես եւ նախորդները, կընթանա ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորման քաղաքական խորհրդատվությունների շրջանակներում:

«Ազերբայջան» թերթը հաղորդում է, որ օգոստոսի 23-ին Վ. Կազիմիրովը կմեկնի Անկարա՝ Թուրքիայի ԱԳՆ-ում ղարաբաղյան խնդրի վերաբերյալ քաղաքական խորհրդատվություններ անցկացնելու նպատակով:

Վ. Գուլուզադեն նշել է, որ օգոստոսի վերջին տասնօրյակում սպասվում է ղարաբաղյան հակամարտության շուրջ բանակցություններում ԱՄՆ-ի հատուկ ներկայացուցիչ Ջո Փրեսելի այցելությունը Բաքու, որը մտադիր է նաեւ այցելել Երեւան եւ Ստեփանակերտ:

Վ. Գուլուզադեն հաղորդել է նաեւ, որ օգոստոսի 19-ին Բաքու է ժամանելու ԵԱՀԿ Մինսկի խմբում ԳՖՀ-ի հատուկ դեսպան Ֆրանկ Լամբախը: Պետ խորհրդականը հայտարարել է, որ կարելի է համարձակորեն հավաստել Մինսկի խմբի մասնակից երկրների անորինակ աշխուժացումը:

ԼՏ

ՆԱԽԱԳԻԾ. 9+1

10 մարզ Հայաստանում, Երեւանին նույնպես մարզի կարգավիճակ

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՍՆԱՐՔ: Հայաստանի կառավարությունը ձեռնամուխ եղավ հանրապետության վարչատարածքային բաժանման վերաբերող օրենքի նախագծի քննարկմանը: Նախագծի համաձայն, Հայաստանը կբաժանվի 9 մարզի, գումարած Երեւանը, որը նույնպես կստանա մարզի կարգավիճակ: Մարզերը կբաժանվեն համայնքների, որի հետեւանքով հանրապետության 1024 քաղաքային ու գյուղական բնակավայրեր կբաժանվեն 957 համայնքների:

Նախագծի հեղինակների կարծիքով, վարչատարածքային բաժանման նոր սխեման արտացոլում է ինչպես ավանդական, այնպես էլ նոր տնտեսական, պատմաազգագրական, ժողովրդագրական ու քաղաքական իրողությունները, ինչպես նաեւ շուկայական տնտեսությանն անցնելու ուղղվածությունը:

Ներկայացված տարբերակը կոչվում է «9+1» եւ մշակված է հանրապետության շրջանների հեռանկարային զարգացման ծրագրերին համապատասխան: Տարբերակը ելնում է միասնական պետության կառուցվածքից, որը հիմնված է ս. թ. հուլիսի 5-ի հանրաքվեով ընդունված Հայաստանի Սահմանադրության նորմերի վրա:

Մարզերի ղեկավարները մարզպետներ, կենտրոնական իշխանության ներկայացուցիչներն են: Նրանք նշանակվում եւ ազատվում են հանրապետության կառավարության կողմից: Ներկայումս գոյություն ունեցող 37 շրջանները (բացի Երեւանից) եւ դրանց ընտրովի մարմինները կլուծարվեն: Կառավարությունում բանավեճերի ավարտից հետո նախագիծը կներկայացվի Հայաստանի Ազգային ժողովի առաջնային նստաշրջանի քննարկմանը:

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Հայաստանը չի ապահովում օտարերկրացիների անվտանգությունը»

Իրանը մտահոգ է երկկողմ հարաբերությունների հետագա զարգացմամբ

ՏԻԳՐԱՆ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ

«Հայաստանի կառավարությունը չի կատարում Վիեննայի կոնվենցիայի պայմանագրերի այն կետերը, որոնց համապատասխան պետք է ապահովվի օտարերկրյա քաղաքացիների անվտանգությունը»: Այսպիսի գնահատական տվեց Հայաստանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանության քաղաքական խորհրդական, դոկտոր Մալեքին, որը, ինչպես նշել էինք «Ազգի» երեկվա համարում, գտնվել է Գորիսում ու Կապանում, որ ճանապարհահատվածի 15-րդ կիլոմետրի վրա օգոստոսի 12-ին սպանվել է իրանցի վարորդ «Սուսանգերդ» ընկերության ծառայող: Խորհրդականն իր զարմանքը հայտնեց, որ վարորդը սպանվել է ճանապարհահատվածի ամենաբանուկ տեղամասում, 24 ժամ նրա մասին ոչ ոք չի իմացել եւ միայն նրա գործընկերներից մեկի կողմից ծորած դիակը հայտնաբերելուց հետո, 3-4 օր անց տեղյակ է պահվում Հայաստանում Իրանի դեսպանությանը: Մինչդեռ, դեսպանությունը Իրանից ավելի շուտ էր տեղեկացել այդ դեպքի մասին տեղեկությունը: Դոկտոր Մալեքին նշեց, թե տեղական իշխանությունները փաստ էին պահել սպանվածի դիակը, եւ այն ուղղակի ճակատագրի քմահաճույքին էր: Միաժամանակ, նա ընդգծեց, որ հայկական կողմը ոչ մի կերպ չի աջակցել դեսպանությանը դիակը Թեհրան ուղարկելու հարցում: Մինչեւ անգամ ուղղիկիկիայում դիակը ծածկելու համար հրամարվել են սավաններ տրամադրել: Դեսպանատան աշխատակիցները դժվարությամբ են դուրս բերել նաեւ դագաղը: Նա հայտնեց, որ թեեւ տեղական իշխանությունները տանում են գործի քննությունը, բայց դեսպանությանն էլ իր հերթին ստանում է կասկածված սպերգության պատճառներ, քանի որ դոկտոր Մալեքին անձամբ չի բավարարվել իրեն տրված բացատրություններից: Հայաստանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպան Համիդ Ռեզա Նիքքարը մամուլի ասուլիսի սկզբում տվեց կատարվածի ավելի ընդհանրական գնահատականը, ասելով, թե «այս սպանությունը դավադրության հետեւանք է»: «Մեզ համար բանկ են թե հայի եւ թե պարսիկի կյանքը, ասաց նա, բայց կատարվածի պատասխանատվությունը ընկնում է Հայաստանի կառավարության եւ հատուկ մարմինների վրա»: Դեսպանը անդրադարձավ Մեղրի-Երեւան ճանապարհին, նշելով, որ այն կարեւոր է սանվանել «ապրության, սոսանության, բարեկի եւ փչացածության ճանապարհ»:

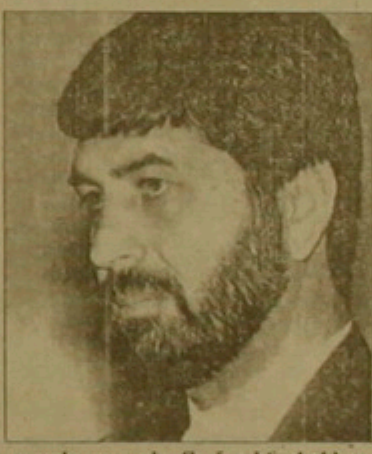

Տես # էջ 2

200000 մարդ փախուստ տվեց «Ֆելիքսից»

ՄՈՒՏԸՐ ԲԵՆԿՍ (ԱՄՆ), 17 ՕԳՈՍՏՈՍ, WSJ: Ժամում 170 կմ արագությամբ սուրացող «Ֆելիքս» փոթորկահողմը երեկ հետմիջօրեին ներխուժեց Հյուսիսային Կարոլինա, որի ծովեզերյա բնակչությունը, ավելի քան 200 հազար մարդ, փախուստ տվեց դեպի նահանգի բարձրադիր շրջաններ: Միաժամանակ, Ֆլորիդայից մինչեւ Նյու Ինգլենդ, փոթորկահողմը առաջացրեց վտանգավոր հեղեղումներ: Մեծ է նյութական վնասը հատկապես ծովափնյա զբոսաշրջիկության կենտրոններում եւ լողափերում: Մրրիկը պատճառ դարձավ, որ գնացքների աշխատանքը Նյու Յորքից մինչեւ Ֆլորիդա կանգ առնի: Շրջանում փոթորկահողմից հետո սպասվում են սաստիկ անձրեւներ:

Ռուսաստանն ազատ վաճառքի է հանում բաժնետոմսեր

Ամերիկյան ֆինանսատնտեսական «Ուոլ Սթրիթ Ջորնըլ» օրաթերթն իր երեկվա համարում հայտնում է, որ Ռուսաստանը մտադիր է ազատ վաճառքի հանել երկրի լավագույն 136 ձեռնարկությունների բաժնետոմսեր, ներառյալ նավթարդյունաբերական, կապի, փայտամշակման եւ կենցաղսպասարկման գործարաններ: Նպատակն է գոյացնել մոտ 1,1 միլիարդ դոլլար, ծածկելու համար պետբյուջեում առաջացած բացը: Արտասահմանցիները նույնպես կարող են գնել բաժնետոմսեր:

Ուժգին պայթյուն Իսպանիայում

ՄԱԴՐԻԴ, 17 ՕԳՈՍՏՈՍ, BBC: Բասկ անջատողականները ականված ինքնաշարժի պայթեցում կատարեցին Մադրիդից 50 կմ դեպի հյուսիս գտնվող Արեդո քաղաքում, ոստիկանատան մոտ: Կան 13 սպանվածներ՝ ոստիկաններից եւ անցորդներից: «Բասկ ազատագրական բանակը» ստանձնեց ահաբեկչական գործողության պատասխանատվությունը:

ԱԵՆՍՈՒՐՀ

Եվրամիության ներկայացուցիչները պահանջեցին Թուզլայից վերջ դնել ռազմական գործողություններին

Խորվաթիան կենտրոնացնում է իր ռազմական ստորաբաժանումները Դուբրովնիկի շրջակայքում, որի ծայրամասերը ռմբակոծվում են Տրեբինեում տեղակայված սերբական հրետանու կողմից: Շարունակվում են ռազմական գործողությունները Դերվենտա քաղաքի շրջակայքում, որի ուղղությամբ հարձակման են անցել խորվաթական բանակի ստորաբաժանումները: Բոսնիական սերբերի առաջնորդ Ռադովան Կարաջիչը հրամայեց իր բանակին ամեն կերպ պաշտպանել այդ բնակավայրը:

Ինչպես գտնում են ռազմական փորձագետները, խորվաթները ծգտում են առաջանալ հյուսիսային ուղղությամբ դեպի Բիհաչ, որպեսզի միացնեն բացեն Բիհաչի եւ Կենտրոնական Բոսնիայի միջեւ:

Խորվաթիայի նախագահ Թուջմանի հետ հանդիպման ժամանակ Իսպանիայի արտաքին գործերի նախարար Սոլանը եւ արեւմտաեվրոպական երկրների հետ կապի եվրոպական ներկայացուցիչ Վան դեն Բրուկը, քննարկելով ստեղծված իրադրությունը, պահանջեցին, որ դեպքի խորվաթները հրաժարվեն հետագա ռազմական գործողություններից:

Հեղաշրջման եւս մեկ փորձ Բաքվում

Ալիեւը ամբաստանում է Մութալիբովին

17 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Պետական հեղաշրջման եւս մեկ փորձ կանխվեց երեկ Բաքվում: Այս անգամ այն ղեկավարել է պաշտպանության նախարարության սպաների մի խումբ: Այս խմբի գլուխ էին կանգնած երեք գեներալներ գլխավոր շտաբի նախկին պետ Շահին Մուսաեւը, պաշտպանության նախարարի նախկին տեղակալ Վահիդ Մուսաեւը եւ պաշտպանության նախարարի նախկին տեղակալ Ռաֆիկ Աղաեւը», օգոստոսի 16-ին հայտարարեց նախագահ Հեյդար Ալիեւը կուսակցությունը «Նոր Ադրբեջանի Նոր սահմանադրության նախապատրաստման հանձնախմբի նիստում: Ալիեւը նշեց, որ դավադիրները ձերբակալվել են, սկսվել է հետաքննությունը, սակայն ինչպես հաղորդում է «Ազատություն» ռադիոկայանը, Ալիեւը չի հայտնել որտեղ եւ ինչ հանգամանքներում են նրանք ձերբակալվել: Ալիեւը նշեց, թե դավադրությունը պատրաստվել է մայիս ամսից, այս նպատակով գեներալներն ու սպաների խումբը այցելել են զորամասեր եւ այնտեղ զավթողական աշխատանք տարել հեղաշրջումը նախապատրաստելու համար: Նրա խոսքերով, նախապատրաստվող հեղաշրջումը ղեկավարել են նախկին նախագահ Այազ Մութալիբովը, պաշտպանության նախկին նախարար Ռահիմ Ղազիեւը եւ ԱԺՃ-ի նախկին ղեկավար Վագիֆ Հուսեյնովը: Եվ այս բոլոր մարդիկ այժմ գտնվում են Ռուսաստանի տարածքում: Ալիեւը նաեւ հայտնել է, որ ձերբակալվել է Բաքու ժամանած մի ահաբեկիչ եւ որ անցյալում դատված այս հանցագործը նույնպես Ադրբեջան է ուղարկվել դրսից:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Տեղական

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Հայաստանը չի ապահովում օտարերկրացիների անվտանգությունը»

Սկիզբը էջ 1

Նրա ասելով, շարունակվող գողությունների առիթով բազմաթիվ հանդիպումներ են տեղի ունեցել, սակայն գործը ոչ մի կերպ առաջ չի գնացել: Ավելին, դեսպանի կարծիքով, այն օրգանների աշխատողները, որոնք պետք է կանխեին այդ հանցագործությունները, հիմնականում հանդիսացել են դրանց երաշխավորը: Որպես օրինակ դեսպանը նշեց սպանվածի՝ Իրաջ Փուր Միրզա Բեյգի գործընկերոջ հետ կատարված դեպքը, երբ նա վախեցած որոշել է չգնալ Երեւան եւ սրընթաց հետ է վերադարձել, ճանապարհին ավտոմատավոր ոստիկանները կանգնեցրել են եւ հենց իրենք են թալանել վարորդի բեռը: Ընդ որում, դեսպանը նկատել է, որ գողության դեպքերը վերջին շրջանում կատարվում են զենքի օգնությամբ: Դեսպանը մի շարք հարցեր ուղղեց լրագրողներին, որպեսզի վերջիններիս միջոցով Հայաստանի իշխանությունները պատասխանեն (թեեւ դեսպանությունն արդեն դիմել է ՀՀ ԱԳՆ եւ այլ նախարարություններ), թե ինչո՞ւ համապատասխան միջոցներ չեն ձեռնարկվում, ովքե՞ր են կրում այդ ավտոմատները, ինչո՞վ են զբաղված ոստիկանները, որ իրենց պարտքը չեն կատարում: Իսկ մեր այն հարցին, թե այնուամենայնիվ, սպանության ինչպիսի՞ դրդապատճառներ է տեսնում ինքը՝ դեսպանը, տնտեսակա՞ն, թե քաղաքակա՞ն, նա այսպես պատասխանեց. «Իհարկե, մենք ունենք ընդհանուր թշնամիներ, որոնք ձգտում են մեր բարեկամությունը խանգարել: Եւ Հայաստանի անկախությունն էլ նրանց հիմնական թիրախներից մեկն է: Բայց այս հարցում մենք կասկածում ենք մեր դարավոր թշնամիներին, որոնք օգտագործում են բոլոր թույլ օղակները: Իսկ Իրանը շահագրգռված է Հայաստանի տնտեսական զարգացմամբ եւ այդ նպատակով էլ փորձում է օգնել հայ ժողովրդին: Եւ այս ասուլիսը, պատասխան է մեր թշնամիներին»:

Նա նաեւ նշեց, որ ոչ միայն թալանվել է վարորդի մեքենայում գտնվող ապրանքը, այլեւ նրա մոտ չի հայտնաբերվել որեւէ փաստաթուղթ: «Համոզված ենք, որ եթե լուրջ միջոցներ ձեռնարկեին, նման դեպք տեղի չէր ունենա, քանի որ այս օրը մենք կանխատեսում էինք», ասաց նա: Իրանի դեսպանը նշեց, որ բողոքներ լինում են նաեւ այլ իրանցիներից, որոնց ապրանքների պահեստները թալանվում են: Բայց վերջերս նման մի ահազանգով դեպքի վայր եկած հայ իրավապահները ավելի շատ ապրանք են տարել, քան գողերը:

Իսկ ինչ վերաբերում է Իրանի տարածքում հայերի վիճակին, ապա դեսպանը խորհուրդ տվեց այդ մասին հարցնել իրանահայերից, եւ նշեց, որ Իրանի տարածքում բացառվում են նման դեպքեր, որովհետեւ ոստիկանների հսկողությունը ուժեղ է:

Վերջում դեսպանը նշեց, որ հայ իրանական դարավոր կապերն անխզելի են, եւ այդ հարաբերությունները այսպիսի դեպքերից չպետք է ազդվեն, թեեւ Իրանի կառավարության համար շատ դժվար կլինի նման դեպքերից հետո կանխել լրատվության տարածումը, որը կարող էր անկանխատեսելի հետեւանքներ ունենալ:

Երեւանում կբացվի հունական բանկի մասնաճյուղ

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՓԱՍՏ: Մոտ ապագայում նախատեսվում է Երեւանում բացել Հունական մեծ բանկի մասնաճյուղը: Սա դեպի Արեւելյան Եվրոպա ծավալվելու բանկի ծրագրերի մասն է կազմում: Ներկայումս կատարվում են բարձրակարգ մասնագետների հավաքագրումներ Հայաստան գործուղելու նպատակով: Այս աշխատանքները իրականացնում է Աթենքում գործող հունահայկական առեւտրական ընկերությունը:

Սկիզբը էջ 1

Իսկ դա հանգեցրեց նրան, որ փաստաբանները արդեն չբավարարվեցին միայն իրենց գործընկերոջը միանալով: Նրանցից Մ. Հալաբյանը հանդես եկավ միջնորդությամբ, որով դատարանից պահանջեց որոշում ընդունել մամուլի մասին օրենքը խախտող նման «անօրինական գործողությունների» համար եւ պահանջեց հայտարարությունը տպագրել պաշտոնական մամուլում: Մ. Հալաբյանը նշեց, որ հրապարակվում են փաստաթղթեր, որոնց շարունակության միաժամանակ չի հետեւել, որովհետեւ գտնվում էր մեկուսարանում եւ զրկված էր մամուլի հետ ծանոթանալու հնարավորությունից, սակայն դատական առաջին նիստի հաջորդ օրը «ՀՀ»-ում տպագրվել էր «հարցազրույց ամերիկահայ մի խմբագրի հետ, որի անունը չեմ ցանկանում տալ: [illegible], դա այն նույն խմբագիրն էր, որին հանգուցյալ Ջոն Կիրակոսյանը [illegible] նրա թուրքամետ հոդվածների համար»: Գ. Մանուկյանը փաստո[illegible]ժեց նաեւ այդ միջնորդությունը:

Նախորդ նիստերից մեկում փաստաբանները պահանջել էին նաեւ հիմնական գործից անջատված փաստաթղթերի ցանկը, որն այսօր դատավորը ներկայացրեց: Փաստաբանները այն ուսումնասիրելուց հետո հայտարարեցին, որ ցանկը թերի է եւ պահանջեցին կրկին վերադարձնել դատախազությանը, ամբողջական տեսքով ներկայացնելու համար: Իսկ [illegible] վիրավորված հայտարարեց, որ այդ «այսպես կոչված փաստաթղթերը»

ԴԱՏ

Քննադատվեցին պաշտոնական մամուլի հրապարակումները

Մեղադրյալներն առայժմ հրաժարվում են ցուցմունքներից

մասին փաստաբանները անտեղյակ էին: Փաստաբան Ռ. Սահակյանը լրացրեց այդ միջնորդությունը պահանջելով հերքում տպագրել նույն «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի օգոստոսի 12-ի համարում տպագրված «կեղծ» փաստաթղթերի վերաբերյալ, որը նրա կարծիքով, զրպարտագիր է եւ կարող է նորանոր ձերբակալությունների եւ մեղադրանքների հիմք հանդիսանալ: Իհարկե, մեղադրականն առաջին հերթին ուղղվեց հանրապետության դատախազությանը, որը համարվեց փաստաթղթերին իրավատու միակ մարմինը: Պաշտոնական մամուլում նման փաստաթղթերի հրապարակումը փաստաբանները պատահականություն չհամարեցին, այլ «պլանավորված քաղաքականություն»:

Այդ միջնորդությանը միացան ե՛ւ տուժողները եւ մեղադրյալները: Վերջիններից Հրանտ Մարգարյանն այն կարծիքին էր, որ հենց դատավորն ազդված է այդ հրապարակումներից եւ քանի որ նման խնդրությունների նկատմամբ վերաբերմունք չի ցուցաբերել, ուրեմն մասնակից է զրպարտանքին: Մյուս մեղադրյալը՝ Գեղամ Մանուկյանը հայտնեց, որ մյուսներից մի քանի օր ուշ հայտնվելով մեկուսարանում, սկզբից եւեթ զգացել է այդ քարոզչարշավի հոգեբանական ճնշումը, որն էլ ազդում է հասարակության վրա. «Դրոյի» հետ կապված գործի ամբողջ ընթացքում: Ավելացրեց, որ այդ քարոզչարշավի րեն ակնարկում էր «ՀՀ»-ի հուլիսի 8-ի համարում տպագրված Արմենտրեսի թղթակցի հարցազրույցին «Արմինիըն օբզորվըրի» խմբագիր Էդի Պողոսյանի հետ, որտեղ վերջինս մեծ գովեստով է խոսել Հայաստանի դատարանի ժողովրդավարության մասին, համեմատություններ կատարելով ԱՄՆ-ի հետ, որն ըստ նրա, բավականին զիջում է այդ տեսանկյունից:

Խորհրդակցելուց հետո դատական կոլեգիան նշված միջնորդությունն ընդունեց մասամբ՝ միայն փաստաբան Հալաբյանի պահանջի մասով, իսկ Սահակյանի կատարած միջնորդության վերաբերյալ կրկնեց, որ նրա պահանջը արտադատարանական երեւույթի է վերաբերում եւ դատաքննության արդյունքի հետ որեւէ կապ չունի: Ասաց, որ դրանք ինչ-որ չափով էական կարող են համարվել հասարակական կարծիքի ձեւով, բայց ոչ դատական, ուստի հարցը քննության առարկա չդարձրեց: Եւ քանի որ մեղադրյալ Հ. Մարգարյանի նկատմամբ, տպագրված փաստաթղթի առնչությամբ քրեական գործ չի հարուցվել, ուստի այն հերքելու անհրաժեշտությունը չտեսավ:

Սահակյանը չբավարարվելով պատասխանից, կրկին միջնորդությամբ պահանջեց «Հայաստանի Հանրապետություն» թերթի օգոստոսի 12-ի համարը կցել Հ. Մարգարյանի քրեական գործին եւ այն վերադարձնել լրացուցիչ նախաքննության: Դատական կոլեգիան մերժեց

համարում են դատախազության կողմից այս գործով փաստաբանների նկատմամբ դեռեւս նախաքննության շրջանից դրսեւորված ծաղր ու ծանակի շարունակություն: Դատարանն այս պահանջը բավարարեց առանց դատական նիստի ընդհատման: Այնուհետեւ դատավորն անցավ մեղադրյալների հարցաքննությանը, ինչպես արդեն հայտնել էին ներքեւից վերեւ, որին չէին միացել մեղադրյալները: Դրանցից առաջինները Գ. Ալավերդյանը, Է. Սիմոնյանը եւ Թ. Գաբրիելյանը հայտարարեցին, որ այդ կարգով ցուցմունքներ տալուց հրաժարվում են եւ հայտնեցին, որ ցուցմունքներ կտան միայն Արսեն Արծրունուն հարցաքննելուց հետո: Այնուհետեւ հարցաքննության հրավիրվեց Ա. Արծրունին: Նա դատարանից պահանջեց երկու ժամով վերադարձնել իր գործին առնչվող «օրագիրը», պատճառաբանելով, որ ներկայումս չի հիշում օրագրում զետեղված մանրամասները: Ծանոթանալուց հետո ինքն իրեն լավագույնս կպաշտպանի: «Օրագիրս իմ ցուցմունքներիս ողնաշարն է», ասաց նա, ավելացնելով, որ չորս հոգով իրեն համոզել են, թե ինչ գրի օրագրում եւ ճնշման տակ լինելով, չի հիշում, թե այնտեղ ինչ է գրված: Դատավորը հայտարարեց, որ օրագրի մի մասը նախաքննական մարմինն անջատել է եւ առանձին քննություն է ընթանում, չի կարող տալ: Մնացյալն առավոտվա նիստում:

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

Սեպտեմբերից նոր արժեթղթեր

1995-ի սեպտեմբերից հանրապետությունում թողարկվելու են նոր արժեթղթեր 28, 91 եւ 182 օր մարման ժամկետով: Այդ մասին օգոստոսի 17-ին լրագրողներին տեղեկացրին ՀՀ կենտրոնական բանկի արժեթղթերի բաշխման բաժնի պետ Տիգրան Դավթյանը եւ ֆինանսների նախարարության բյուջետային վարչության պետ Աշոտ Խաչատրյանը: Նման նախաձեռնության հիմքում ընկած է 1993-ին ԳԽ-ի կողմից ընդունված «Արժեթղթերի շրջանառության մասին» օրենքը: Նոր արժեթղթերը ֆինանսների նախարարության հանձնարարությամբ թողարկելու է կենտրոնական բանկը իր իսկ կազմակերպած աճուրդների միջոցով: Դեռ 1994-ի սեպտեմբերի 15-ին արդեն [illegible]

[illegible]

յու է 50000 դրամի: Անվանաթղթերը վաճառվելու են աճուրդների միջոցով: Պոտենցիալ գնորդների նկատմամբ սահմանափակումներ հայտարարվելու են ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից, յուրաքանչյուր աճուրդից 7 օր առաջ: Դա նշանակելու է, թե կարո՞ղ են արդյոք տվյալ թողարկմանը մասնակցել ռեզիդենտ կամ ոչ ռեզիդենտները, իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձինք: Արժեթուղթ ձեռք բերող քաղաքացիները (ներդրողները) պայմանագիր են կնքելու կենտրոնական բանկի եւ ֆինանսների նախարարության կողմից ճանաչված դիլերների հետ, որոնք եւ պաշտպանելու են հաճախորդների շահերը աճուրդում: Մասնավոր անձինք աճուրդներին չեն մասնակցելու: [illegible]

[illegible] պատասխան հաշվեհամարի տակ պահվելու են կենտրոնական բանկում, ինչպես նշեցին 28, 91 եւ 182 օր մարման ժամկետով: Ըստ այդմ առաջանալու է ընդհանուր շահույթը: Պարոն Խաչատրյանը այն համոզմունքը հայտնեց, որ գործարքների կատարման ընթացքում որեւէ քաղաքացի չի կարող տուժել: Թույլատրվում է ձեռք բերված արժեթղթերով դիմել համարժեք գործարքների, սակայն լոկ համապատասխան պայմանագրի կնքման դեպքում: Միջոցառումը նպաստելու է տնտեսության եւ շուկայի մեջ ներգրավել նոր ուժեր, հաստատել պետական բյուջեն եւ նվազեցնել դեֆիցիտը: Հույս հայտնվեց, որ միջոցառման հաջողման դեպքում (որին չէին կասկածում) [illegible]

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

«Գոլոսի» դատը կասեցվեց

Երեկ Սպանդարյան շրջանի ժողովրդական դատարանում վերսկսվեց «Գոլոս Արմենիի» թերթի եւ նրա մեկնաբան Մարինա Գրիգորյանի դեմ ՀՀՇ վարչության ներկայացրած հայցի քննումը: Նրանց, ովքեր չեն հետեւել այդ դատավարության նախապատմությանը, տեղեկացնենք, որ ՀՀՇ-ն հանձին իր վարչության նախագահի, հավակնում է դատարանի միջոցով պարտադրել «Գոլոսին» ներողություն խնդրելու նրա հեղինակած «Ֆինիտա լյա լյա» հոդվածում տեղ գտած որոշ արտահայտությունների համար: Հոդվածում ՀՀՇ-ն մեղադրվել է նախընտրական արշավում օրենքով թույլատրված չափից ավել գումարներ ծախսելու (կես միլիոն ամերիկյան դոլար), իսկ պետական մեքենան ընտրական բազմաթիվ անօրինություններ թույլ տալու մեջ: Դատարանի որոշմամբ նախորդ դատական նիստը, որը պետք է տեղի ունենար օգոստոսի 10-ին, հետաձգվել էր, քանի որ արտադրական պատճառներով դահլիճ չէր ներկայացել «Գոլոս Արմենիի» թերթի գլխավոր խմբագիր Ֆլորա Նախշքարյանը: Երեկ, դատը շահելու վճռականությամբ, դատարան էին ներկայացել թե հայցվոր, թե պատասխանող կողմերը: «Գոլոսն» իր հետ բերել էր ոչ միայն իր մեղադրանքները հիմնավորող փաստերի մի ամբողջ փաթեթ, այլեւ հրավիրել էր այսպես կոչված անկախ դիտորդների, որոնց հայտնած տեղեկությունների վրա էլ հենվել էր հոդվածը հրապարակման պատրաստելիս:

Թվում էր, թե երեկվա նիստում դատարանը եթե չավարտի, ապա գոնե մի քայլ կմոտենա ՀՀՇ-«Գոլոս» հակամարտության հանգուցալուծմանը, բայց դատավարության ընթացքում հարցը գնալով ավելի բարդացավ: Հայցվոր կողմի ներկայացուցիչը հայտարարեց, որ հրաժարվում է դատարանին ներկայացնել նախընտրական արշավում ՀՀՇ-ի կատարած ծախսումների իրական թիվը, այնքան ժամանակ, քանի դեռ պատասխանող կողմը չի ապացուցել «կես միլիոն դոլարի» մեղադրանքը: Ի պատասխան այս հայտարարության, «Գոլոսի» խմբագիրը վկայակոչեց ՀՀ Սահմանադրության 7-րդ հոդվածը, որտեղ խոսվում է այն մասին, որ հասարակական քաղաքական կազմակերպությունները պետք է ապահովեն իրենց ֆինանսական գործունեության հրապարակայնությունը: Նախշքարյանի պնդմամբ, հրաժարվելով ներկայացնել իր ծախսումների իրական թիվը, հայցվոր կողմը հրաժարվում է կատարել Սահմանադրության, ինչպես նաեւ դատարանի պահանջները, քանի որ առաջին նիստում այդ հանձնարարականը տրվել էր նաեւ դատարանի կողմից:

Ծայր առած երկարատեւ վեճերից հետո հանկարծ հայտնի դարձավ, որ նախորդ դատական նիստում դատարանի կողմից որոշում է կայացվել ոչ թե հետաձգել, այլ կասեցնել դատավարությունը: Այդ կապակցությամբ դատապաշտպան Մարինե Հալաբյանը հայտարարեց, որ դատական նիստն անօրինական է, քանի որ որոշման մասին միայն այժմ է տեղեկացվում: Միաժամանակ միջնորդություն արվեց, որ դատարանը ճշտի, թե նախընտրական արշավում ՀՀՇ-ի կողմից որքան ծախսումներ են արվել:

Վերջում այդպես էլ լրագրողները չհասկացան, թե ինչու 3,5 ժամ առանց ընդմիջման մասնակցեցինք մի դատական նիստի, որն ապօրինի հայտարարվեց, իսկ ժողդատավորը հայցի քննությունը կասեցրեց անորոշ ժամկետով:

ԿԱՐԻՆԵ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է [illegible]
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆՅԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / 562863
A.STYLE համակարգչային ձեւավորում / 581841
[illegible]
Apple Macintosh
[illegible]
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ԱՌԵՎՏՈՒՐ

«Հացի շուկան չպետք է դուրս մնա վերահսկողությունից»

Իսկ հերթերը բնորոշ են բոլոր խոշոր քաղաքներին

Այս օրերին նորից է շրջանառվում «հացի խնդիրը». շատ են դատարկվում խանութները, երկարում են հերթերը, չի բավարարում որակը, խոսակցություններ կան հացի Լարսային երթևեկության մասին, փողոցներն ու շուկան «առաջարկում են» պետական գործարանների լավագույն արտադրանքը:

Գյուղատնտեսության և պարենի նախարարությունից Արթակ Հովհաննիսյանը ասաց. «Ես ոչինչ չեմ լսել և ոչինչ չգիտեմ հացի վաճառքը Լարսային երթևեկությամբ կազմակերպելու մասին և չեմ էլ կարծում, թե այդպես լինի»: Նա ավելացրեց, որ խանութներն ապահովված են հացով, և անհրաժեշտության դեպքում գործարանները ավելացնում են առաքումները. թեև որոշ Երևանում օրական միջին հաշվով արտադրվող 380 տոննան կարող են հասցնել 400 և ավելի տոննայի: Հերթերի գոյացումը նա բացատրեց որպես բոլոր խոշոր քաղաքներին բնորոշ երևույթ, ինչպես նաև այն բանով, որ եթե առաջ հացը մատակարարվում էր ըստ պահանջի, ապա այժմ գրաֆիկ ժամանակացույցով և որոշակի [illegible], խանութները գործարան են ներկայացնում հաջորդ օրվա պահանջը, որի հիման վրա էլ կազմավորվում է առաքումը. տարբեր թաղամասերում բացվել են հերթապահ խանութներ, որոնք աշխատում են մինչև ժամը 23-24-ը: «Ինչ մնում է պաշարներին, ապա մենք ապահովված ենք հացահատիկով և կարող ենք արտադրությունը հասցնել 600-650 տոննայի»: Գնահատելով այն լուրջ ու դժվարին աշխատանքը, որ իրականացվում է համակարգում, միաժամանակ հնարավոր չէ չնկատել այն փոփոխությունը, որ կատարվել է վերջին շրջանում հացի որակի և անհամաչափ մատակարարման հետ: Գործարանները և սպառողը ցանկանում են միայն «բարձր» տեսակի հաց. «մինչդեռ այժմյան արտադրության տեխնոլոգիան թելադրում է 3 տեսակի ալյուրի ելունք (ալյուրի 26 տոկոսն է միայն «բարձր», իսկ մնացածը 1-ին և 2-րդ տեսակի): Հնարավորությունները սահմանափակ են այդ հարցում»: Համաձայնելով պրն. Հովհաննիսյանի հետ, ավելացնենք, որ բարձր տեսակի հացի նկատմամբ սպառողի պահանջարկը հաճախ ծնվում է մյուս տեսակների ցածր որակից ու թխվածքից:

Պրն. Հովհաննիսյանը նաև ասաց, որ հանրապետության հացահատիկային շրջաններից կմթերվի մոտ 50 հազար տոննա հացահատիկ, իսկ որպեսզի թույլ չտրվի գների զգալի բարձրացում, նախարարությունն աշխատում է սահմանել ցորենի մթերման հավելավճարային գին. սահմանափակվում է հացի գործարանների և ալրաղաց կոմբինատների շահութաբերությունը հասցնելով նվազագույնի, միջոցներ են կիրառվում մթերումները խթանելու համար: Անհատ և կոլեկտիվ գյուղական տնտեսություններին հատկացվում են փոխադրամիջոցներ:

Հացի գների ազատականացումից հետո գների ժամանակ առ ժամանակ կատարվող փոփոխությունը առանձին խանութների աշխատակիցների համար հնարավոր է դարձնել «հացի տեսակները շփոթելու», «գնորդներին դասակարգելու չկախելու» կամ «չփակցնելու», արհեստականորեն գները բարձրացնելու և ավելի գումար վերցնելու փորձերը:

Օգոստոսի 14-ին, օրվա երկրորդ կեսին նախարարության դիտողական ծառայության պետ Սահակ Սահակյանի հետ այցելեցինք մայրաքաղաքի կենտրոնական մասի մի շարք խանութներ: Խանութներում հացի վաճառքն առանց հերթերի էր, մի խանութում արդեն ավարտվել էր վաճառքը, միայն թիվ 56-ում («Մոսկվա» կինոթատրոն) և բժշկական ինստիտուտի դիմաց գտնվող խանութում հերթ կար, որը պրն. Սահակյանը «բացատրեց»: Բնակիչները և խանութների աշխատակիցները դժգոհում էին հացի որակից. թիվ 75-ում (Մոսկովյան փող.) ասացին. «Երբ որակով լինի, շատ կվաճառենք, բայց 3-րդ օրն է վատորակ հաց է գալիս, վերադարձել ենք, այսօր էլ 100 հատ կվերադարձնենք թիվ 2 գործարան»: Դժգոհություններ կան 4-րդ գործարանից և այլն: Մի քանի խանութներում թեև առկա էր տեսականին, բայց նորից որակը ցանկալի չէր:

Գաղտնիք չէ, որ հացը մեր բնակչության որոշ մասի հիմնական սնունդն է և նրա որակն ու ժամանակին առաքումը պետք է լինի ուշադրության կենտրոնում: Վարչապետի խոսքերով, հացի շուկան չպետք է դուրս մնա վերահսկողությունից:

ՅՈՒՐԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

ԼՂՀ

Շուշին փառավոր անցյալ է ունեցել, սակայն նա ապագայի քաղաք է

ԼՂՀ իշխանությունները շարունակում են եռանդուն միջոցներ ձեռնարկել պատերազմի ընթացքում հսկայական տարածք ավերված բնակավայրերի վերականգնման ուղղությամբ: Հասկանալի մեծ ուշադրություն է դարձվում Շուշի շրջկենտրոնին, որի ռազմավարական կարևորությունը Լեռնային Ղարաբաղի համար անգնահատելի է: Ինչպես նշեց Շուշիի շրջանի վարչակազմի ղեկավար Վլադիմիր Կասյանը, վերականգնողական աշխատանքներ անելով չպետք է հապաղել գոհ շինարարական բնույթի ձեռնարկումները: «Քաղաքի և շրջանի վերականգնումը մենք սկսել ենք մարդկանց համար կենսական անհրաժեշտություն ունեցող օբյեկտների վերակառուցմամբ, որպեսզի քաղաքի բնակչությունը նախ ապահովվի աշխատանքով, ապա ունենա ապրելու համար տանելի պայմաններ,— ասաց Վ. Կասյանը: Երբ ստանձնեցի շրջանային վարչակազմի ղեկավարությունը, օրինակ, բացակայում էր գյուղերի և շրջկենտրոնի միջև [illegible]: Ներկայումս կանոնավոր գործում են Բերդաձոր-Շուշի-Ստեփանակերտ և Քարինտակ-Շուշի-Ստեփանակերտ երթուղիները: Վերականգնվեց նաև Բերդաձորի ենթակայանում հեռախոսային կապը: Լիովին [illegible]: Ներկա դրությամբ Շուշիի շրջանի համար խիստ անհրաժեշտ

այդ ձեռնարկությունը աշխատում է լրիվ ծանրաբեռնվածությամբ: Շուրջ 3 մլն դրամ ծախսվեց ապխտի գործարանի վերականգնման համար: Արտադրանք են տալիս նաև Շուշիի ռադիո- և կոնդենսատորների գործարանները, կարի ֆաբրիկան և այլ ձեռնարկություններ:

Ընթացիկ տարում ԼՂՀ կառավարությունը շրջանին հատկացրել է 31 մլն դրամ: Առ այսօր իրացվել է այդ հատկացումների 70 տոկոսը: Հատկացումների մեծ մասը ծախսվեց վարչական շենքի կապիտալ նորոգման, հյուրանոցի վերականգնման, մշակութային-լուսավորական օբյեկտների վերականգնման վրա: Հաստատ հաշվարկներ ենք կատարում Շուշիի շրջանի գյուղերի վերաբնակեցման ուղղությամբ:

Շուշին փառավոր անցյալ է ունեցել, թեև այն պարբերաբար ծրագրվել է ավերներով: Բայց ես կցանկանայի, որ Շուշին հիշատակվեր նախ և առաջ որպես ապագայի քաղաք»:

Այսօրվա դրությամբ Շուշիի շրջանում բնակվում է մոտ 4000 մարդ:

[illegible]

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

«Ներկայացուցիչների» «խեղը» մենք տեսել ենք

«Ազգի» հուլիսի 25-ի համարում լույս է տեսել «Հայաստանաբնակ 18 քրդեր հազարով են սկսել ի պաշտպանություն...» վերնագրով Լ. Պողոսյանի բողոքագրությունը մամուլի մի ասուլիսի մասին, որի ընթացքում արտահայտված որոշ մտքեր իրավամբ վրդովեցրել են «եզդիների համար տրվող ռադիոհաղորդումների» բաժնի վարիչ, «եզդիների ձայն» թերթի խմբագիր Համոն Ծատոյանին, որը խմբագրությանը ուղղած պատասխանում մասնավորապես գրում է.

Լ. Պողոսյանը գրում է. «Ամուլիսը շարունակեց Քրդական բանվորական կուսակցության (ՔԲԿ) ծրագրի շրջանակներում գործող Քրդական ազգային ազատագրական ճակատի ներկայացուցիչ Խալիլ Շահինը», իսկ «Լրագիր» օրաթերթը գրել է. «Իր խոսքերով, Քրդստանի Ազգային ազատագրական ճակատը իրեն նոր է նշանակել ներկայացուցիչ Հայաստանում»:

Այստեղ կուզենայի հարցս ուղղել Հայաստանի Հանրապետության, որի լիիրավ քաղաքացին եմ ես և մոտ 60 հազար եզդիներ, համապատասխան ծառայություններին ու մարմիններին, թե այդ ո՞ր օրենքով է նա մեր նորանկախ հանրապետությունում «նշանակվել» ինքնակոչ ներկայացուցիչ, առավել ևս, որ բազմիցս հերքվել են Թուրքիայի այն «մեղադրանքները», թե իբր հայերն օգնում և զինում են ՔԲԿ-ին, որը, եթե չեմ սխալվում, որոշ երկրներում համարվում են ահաբեկչական կազմակերպություն...

Այս պարագայում ահաբեկչությունը դրսևորվում է ոչ թե գործով, այլ՝ խոսքով. «Մասնավորապես Խալիլ Շահինն իր վրդովմունքն արտահայտեց քուրդ ժողովրդի նկատմամբ Հայաստանի այսօրվա իշխանությունների քաղաքականության նկատմամբ, որը, նրա ասելով, միտված է արհեստականորեն քուրդ ժողովրդին մասնատելու, ջլատելու գործին: Մի՞թե Հայաստանի կառավարությունը չգիտե, որ ժողովուրդը որոշվում է ծագումով, այլ ոչ թե դավանանքով: Մինչդեռ Հայաստանում պարարտ հող է ստեղծվում եզդի ժողովուրդ «ստեղծելու» համար՝ նրանց տրամադրված է հաղորդաժամ, սեփական թերթ, նրանց ներկայացուցիչներն ընդունվում են ԳԽ-ում, իսկ քրդերը զրկված են այդ հնարավորություններից»:

Այո, ահաբեկչությունը միշտ միահյուսված է կեղծիքին և խեղաթյուրմանը:

Հիմա գնահատենք «ներկայացուցչի» «խրատական միտքը»: Նախ նա չի բացատրում, թե ինչո՞ւ են «Հայաստանի այսօրվա իշխանությունները արհեստականորեն քուրդ ժողովրդին մասնատում, ջլատում»: Նպատակը ո՞րն է: Պրոբլեմին անծանոթ ընթերցողն այն տպավորությունը կարող է ստանալ, թե իսկապես այդպիսի բան կա: Ոչ, սիրելի ընթերցող, Հայաստանում, եթե մի ժամանակաշրջան պաշտոնապես եզդիներին «քուրդ» էին ներկայացնում, ապա մեղավորները որոշ «քրդեր» էին, որոնք ունեին ինչ-ինչ նպատակներ, և որոնց խաբարումը կասեցրել է նրանց, և նրանք պատրաստ են նախկին վիճակը վերականգնելու համար գնալ ամեն քայլի:

Խալիլ Շահինը հարցնում է. «Հայաստանի կառավարությունը չգիտե, որ ժողովուրդը որոշվում է իր ծագումով, այլ ոչ թե դավանանքով»:

Հարցը, նախ տգիտության արդյունք է, իսկ հետո՝ տեսածի ու լսածի: Տգիտություն, որովհետև կառավարությունը չէ, որ պետք է որոշի ազգային պատկանելությունը, այլ՝ մարդը: Դե ասենք, պետք չէ զարմանալ, քանի որ Թուրքիայում Խալիլ Շահինը լսել ու սովորել է, որ կառավարությունն է ազգությունը որոշում, օրինակ, Թուրքիայի կառավարությունը չի ընդունում, որ քրդերն առանձին ժողովուրդ են:

Խորհուրդ կտայինք «ներկայացուցչի» «Հայաստանաբնակ քուրդ խորհրդատուներին», որ հուշեին, թե նա Հայաստանում է և ոչ թե Թուրքիայում, որ մի ժամանակ հենց կրոնն ու դավանանքը դարձել էին թուրքերի ու քրդերի եղբայրության հիմքն ու գրավականը, իրենց հայտնի հետևանքներով:

Եթե թուրքերի և քրդերի հարցում կարելի է խոսել դավանանքի նույնության (սուննի) մասին, ապա եզդիների հարցում՝ ոչ: Այո, դավանանքը եզդիների հարցում օգտագործելը մարդու դիտավորություն, բայց այս դեպքում, ավելի շուտ՝ տրոհման լինելու մասին է խոսում: Եզդիները ոչ թե որևէ կրոնի, որևէ դավանանքի հետևորդներ են, այլ՝ առանձին, ազգային կրոնի, որի հետևորդների վերացման հարցում քրդերն էլ դատ կաս «ներդրում» չունեն...

Ավելին է. «...Նրանց (եզդիներին հետ.) տրամադրված են հաղորդաժամ, սեփական թերթ, նրանց ներկայացուցիչներն ընդունվում են ԳԽ-ում, իսկ քրդերը զրկված են այդ հնարավորություններից»:

Նորից խեղաթյուրում, տգիտություն և ավելացրած՝ ուրացում: Նախ, ինչո՞ւ Խալիլ չպետք է որոշի, թե Հայաստանի կառավարությունն իր քաղաքացիների նկատմամբ ինչ վերաբերմունք պետք է դրսևորի, և հետո՝ «սեփական թերթը» ոչ թե կառավարությունն է եզդիներին տվել, այլ՝ նաև մեր՝ եզդիներիս, հայրենիք համարվող Հայաստանի «Մամուլի մասին օրենքով» յուրաքանչյուր ոք իրավունք ունի թերթ հրատարակել: Եթե մի քոց ու հնարավորություն ունենայինք, ապա ավելի շատ թերթեր ու ամսագրեր կունենայինք: Այո, մենք՝ եզդիներս, Հայաստանում մեզ ազատ ու անկաշկանդ ենք զգում, և կառավարությունը մեզ չի պարտադրում իր մտածելաձևը:

Ուրանալու մասին: Անտեղյակ ընթերցողը կարող է այն տպավորությունն ստանալ, թե Հայաստանում քրդերը ռադիոժամ և թերթ չունեն: Սիրելի ընթերցողներ, մի հավատացեք Շահինին և նրան դիտավորյալ ստախոսության մղողներին: Հայկական ռադիոյով եթե եզդիներն ունեն ամենօրյա 30 րոպեանոց հաղորդումներ (այն դեպքում, երբ հանրապետությունում եզդիների թիվը հասնում է 60 հազարի), ապա քրդերը՝ 45 (մեզ հայտնի չէ նրանց քանակը): Ավելին՝ «քրդերեն» ռադիոհաղորդումները 50-ական թվականներից են տրվում, իսկ եզդիների համար հաղորդումները՝ 1990 թվականից: 30-ական թվականներից լույս է տեսնում աշխարհի ամենաերկարակյաց «քրդական» «Ռյա թազա» թերթը, էլ չեմ ասում, որ Հայաստանն աշխարհի միակ երկիրն է, ուր «քրդերը», կարելի է ասել, կատարելության և չտեսնված ու չլսված ասպարեզի հասցրին «իրենց» մշակույթը: Այդ մասին ասել են, կրկնել են, հատորներ են գրել և շնորհակալական խոսք ասել Հայաստանի և հայ ժողովրդի հասցեին, իսկ այսօր...

Չմոռանամ ասել, որ «Եզդիների ձայն» թերթն իր հինգերորդ տարին կբոլորի այս տարվա նոյեմբերին:

Վերջում ուզում եմ դիմել հայ ժողովրդին և Հայաստանի Հանրապետության համապատասխան մարմիններին. թույլ մի տվեք, որ «ինչ-որ ներկայացուցիչներ», որոնց նմաններին շատ ենք տեսել, ներթափանցեն մեր երկիր, որի կայացման համար զոհվել են նաև իմ բազմաթիվ ազգակիցներ, բայց ոչ մի քուրդ, և փորձեն խանգարել մեր հանգիստն ու «գնահատական» տան հայ և եզդի ժողովուրդների անխախտ բարեկամությանը:

Քանդակները տեղ չունեն առևտրի հարևանությամբ

Մի քանի տարի առաջ պատվանդաններից իջեցված կամ պարզապես գլորված արձանների ու քանդակների մասին գավեշտական կինոնկարներ էինք դիտում և կուշտ ծիծաղում: Հիմա դժվար թե նման «դատարկ» թեմաները ծիծաղ հարուցեն...

Մետրոյի «Զորավար Անդրանիկ» կայարանի մոտ երեք թե չորս ամսից ավելի կողք կողքի երկու քանդակներ են ընկած, որոնք ոչ մի քաղաքական գործչի չեն առնչվում: Ոչ մի միտում և կանխակալ վերաբերմունք պետք չէ փնտրել այս «դեկորատիվ» արարքի համար, թե ինչ պատահեց, որ այս տուֆակերտ քանդակները իջան իրենց պատվանդաններից: Այս տարածքը ըստ ամենայնի եռուն առևտրահրապարակ է, որտեղ քանդակների գոյությունը ավելորդ է: Իմ կարծիքով այս քանդակները պետք է տեղափոխել համապատասխան վայր: Այս աշխատանքների հեղինակները պրոֆեսիոնալ քանդակագործներ են՝ Երվանդ Քոչարյանն ու Արա Շիրազը, որոնք եթե իմանային իրենց աշխատանքների ճակատագիրը, թերևս այլ լուծում ընտրեին՝ հորիզոնական, փռված, սառեցված... Սակայն տեղադրման ժամանակ այլ էր այս տարածքի դիմագիծը:

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ կառավարության հնգամյա ծրագիրը. Առասպե՞լ, թե՞ իրականություն

ՀՀ նորընտիր Ազգային ժողովը աշխատանքի հենց երկրորդ օրը համերաշխորեն եւ արագորեն քվեարկեց ՀՀ կառավարության 1995-1999 թթ. ծրագրի օգտին («Սահմանադրությանը» լիովին համապատասխան): Լսելիս կամ «անկյունագծով» ընթերցելիս ծրագիրը ընթերցողի վրա բարենպաստ տպավորություն գործեց. թվեր, տերմիններ, ուղղություններին նվիրված բաժիններ, հեռանկարներ... Սակայն ուշադիր ուսումնասիրելիս պարզվում է, որ ըստ էության, ծրագիր չկա: Այսինքն՝ որպես այդպիսին չկան տնտեսական ռազմավարություն, որոշակի նպատակի միտված գաղափարների ու միջոցառումների համակարգ (մեր կարծիքով, կառավարության այդ նպատակը պետք է լինի ազգային արտադրության վերականգնումն ու հետագա զարգացումը): Չկան առաջիկա հինգ տարում տնտեսության առաջնային մշակված ուղղություններ, որոնց վրա կառավարությունը կկարողանար կենտրոնացնել ֆինանսական եւ մյուս միջոցները, ապահովել հարկային ու վարկային արտոնությունները, որպեսզի ապահովվի Հայաստանի տնտեսության ճեղքումը դեպի համաշխարհային, շրջանային շուկա: Ռազմավարական գաղափարների մեջ կա միայն մեկը՝ ավելի ու ավելի արագորեն ավարտել սեփականաշնորհումը, կարծես թե վերջինս համադարման լինի, որն ինքնըստինքյան կլուծի ՀՀ տնտեսության բոլոր խնդիրները, մինչդեռ իրականում սեփականաշնորհումը լոկ արտադրության արդյունավետության բարձրացման միջոց է: Երբ չկա տնտեսության կառուցվածքային վերափոխման ռազմավարական ծրագիր, ապա սեփականաշնորհումը որպես նման ծրագրի իրականացման միջոցներից մեկը, դառնում է առավել անօգուտ. կառավարությունը ասես ինքն իր վրա ծանր բափ տալով, հույսը դնում է ճակատագրի կամքի վրա, որը մարմնավորված է ամենազոր մասնավոր ձեռնարկատիրոջ կերպարանքով:

Վարչապետը սահմանում է, որ հիմնականում չեն սեփականաշնորհվելու «էներգետիկ օբյեկտները, գիտական կենտրոնները, առողջապահության օբյեկտները, բարձր մթերատու սերմնաբուծությունը, տնկարկային եւ տոհմաբուծական տնտեսությունները, կրթության եւ կապի ոլորտը, երկաթուղին, ավտոմայրուղիները եւ օդանավակայանները, մետրոպոլիտենը, ռազմական արդյունաբերությունը: Միեւնույն ժամանակ այդ ոլորտներում կխրախուսվի ապապետականացման գործընթացը: Կկառուցվեն վճարովի մայրուղիներ, կամուրջներ եւ թունելներ, կիրականացվի շրջանային միավորումների անասնաբուժական անասնաբուծական ծառայության ապապետականացում եւ այլն»: Ինչպես տեսնում ենք, ոչ մի խոսք չկա արդյունաբերության, այդ թվում խոշոր արդյունաբերության մասին: Գերակայությունների բացակայության դեպքում սա հասկանալի է. կսեփականաշնորհենք ամեն ինչ, իսկ հետո կտեսնենք...

Ընդհանուր առմամբ ծրագիրը հագեցած է հանրահայտ ճշմարտություններով եւ հայտնի չէ, թե ինչ հասկացությամբ ընտրված կոնկրետ մանրամասնություններով, որոնք, թվում է, հնգամյա ծրագրում չպետք է տեղ ունենային: Օրինակ. «Հանրապետությունում վարվող հարկաբյուջետային եւ ֆինանսավարկային քաղաքականությունը կնպաստի ֆինանսական ոլորտի հետագա վերակազմակերպմանն ու ամրապնդմանը»: Հարց է ծագում, ինչո՞ւ: Կամ. «Մի շարք խոզաբուծական եւ թռչնաբուծական ֆերմաների շահագործումն ու վերակազմակերպումը (Բաղրամյան, Էջմիածին, Նոր Խարբերդ), հավքի արտադրության վերականգնումը...»: Նման նուրբ մանրամասնությունները առնվազն հնգամյա ծրագրի համար չեն: Դրանք, թվում է, գյուղխորհրդի կամ շրջգործկոմի խնդիրներ են:

Սակայն պահպանենք հաջորդայնությունը: Իր ելույթի սկզբում Բագրատյանը պատգամավորների հետ կիսեց վերջին հինգ տարվա նվաճումների գնահատականը. «1990-95 թթ. ընկած ժամանակահատվածում իշխանության բոլոր ճյուղերի գործունեության հիմնական արդյունքը դարձավ այն ատրիբուտների (ինստիտուտների) ստեղծումը, որոնք բնորոշ են անկախ պետությանը» (ընդգծումը հեղինակինն է): Ահա այսպես: Բավական անսպասելի է, բայց քիչ չէ՞ արդյոք իշխանության բոլոր ճյուղերի հիմնական արդյունքի համար: Այնուհետեւ նկարագրվում է անցած ժամանակաշրջանի ողջ ծանրությունը եւ ընդգծվում է տնտեսության կայունացման եւ դրա «նկատելի աճի» մասին: Վարչապետի կարծիքով, արդյունաբերության մեջ բարեփոխումների անցկացումը հնարավոր դարձավ միայն 1993 թ. վերջերին: Թե ինչո՞ւ, չի բացատրվում: Իսկ, ինչո՞ւ հանցավոր կերպով կորսված է երեք աննպատակ տարի, մինչդեռ պետք է կատարվեր տնտեսությունը նոր պայմաններին համապատասխանեցնելու հիմնական աշխատանքը:

Որպես վիթխարի նվաճում է ներկայացվում 1993 թ. համեմատությամբ 1994 թ. համախառն արտադրանքի 5,5 տոկոս եւ 1995 թ. 12,8 տոկոս աճը: Ներենք, որ եթե նույնիսկ այդ թվերը ստույգ են, դարձյալ դրանք հազիվ թե պատկերացում տան ճշմարիտ իրավիճակի մասին, քանի որ աճն արտացոլում են ոչ թե իրական, այլ ֆինանսական արտահայտությամբ: Այսպես, 1994 թ. իրական ցուցանիշներով ընդհանուր առմամբ, կայուն անկում է տեղի ունեցել բազմաթիվ կարեւոր անվանումների գծով:

Ֆիզիկական հաշվարկմամբ 1993 թ. համեմատությամբ տոկոսները 1994 թ. կազմել են. էլեկտրաէներգիա՝ 91, էլեկտրաշարժիչներ՝ 29-53, հաստոցներ՝ 31,3, այդ թվում թվածրագրային կառավարմամբ՝ 3 հատ, մեքենաներ՝ 31, տարբեր էլեկտրասարքեր՝ 32-62, լամպիկներ՝ 43, պղինձ՝ 81, պողպատ՝ 57, գունավոր մետաղներ՝ 103, ալյումին՝ 56, կաուչուկ, դողեր, փայլաթիթեղ՝ արտադրության աճ, շինանյութեր՝ արտադրության աճ, տեքստիլ արդյունաբերություն՝ 30-40, հիմնական սննդամթերքներ՝ նվազում, օժանդակ մթերքներ (հյութեր, ջրեր, պահածոներ, ալկոհոլ)՝ աճ:

Պետվիճակոմի 1995 թ. առաջին կիսամյակին վերաբերող վերջին հաշվետվության մեջ նշված է, որ անցյալ տարվա մակարդակն ապահովվել կամ գերազանցվել է արդյունաբերական 147 հիմնական արտադրատեսակներից 52-ի գծով, արտադրատեխնիկական 71 արտադրատեսակներից՝ 30-ի, սպառողական 76 արտադրատեսակներից՝ 22-ի գծով: Այսպիսով, առկա է արտադրանքի տեսականու հետագա կրճատում, որը, ինչպես հայտնի է նախորդ հաշվետվություններից, առնչվում է գիտատար եւ տեխնիկատար արտադրանքին:

Այսպիսով, ֆինանսական հաշվարկմամբ արտադրության աճն ապահովվում է 3 գործոնների հաշվին: Դրանք են սղաճը, ոսկերչական բանկարժեք արտադրության աճը եւ արտադրության կառուցվածքի փոփոխումը, որը «գաղութային» կերպարանք է ստացել. արտադրվում են հանքային հումք, շինանյութեր, միջնական արտադրանք, երկրորդական սննդամթերքներ, անկում են ապրում մեքենաշինությունը (էլեկտրոնիկան հաշվետվության մեջ արդեն առհասարակ չի նշված), թեթեւ արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսության մսի եւ հացահատիկի բնագավառները:

Ինչպես հայտնի է, արտադրության միջոցների մասնավոր սեփականատեր հասարակության մեջ տնտեսության վրա պետության ազդեցության հիմնական մեխանիզմը ֆինանսայինն է՝ հարկավարկային, ներդրումային քաղաքականությունը: Այս բնագավառում ինչպիսին են կառավարության հայացքները: «Տնտեսական քաղաքականություն» բաժնում միայն է առաջարկվում ընդհանուր բյուջեի մասին, որի մեջ կմտնեն կենսաթոշակային ֆոնդը, զբաղվածության եւ սոցիալական ապահովագրության ֆոնդերը: Բայց, չգիտես ինչու, ընդհանուր բյուջեի մեջ չեն մտնում բոլոր արտաքին վարկերը (որոնք այս տարի, օրինակ, կազմում են հանրապետության բյուջեի մեծ մասը), թեեւ հենց դա է ընդհանուր բյուջեի ձեւավորման հիմնական նպատակահարմարությունը: Բյուջեից վարկերի բացառումը նախադրյալներ է ստեղծում դրանց անվերահսկելիության համար (ավելի ճիշտ, առկա է արտաքին վերահսկողություն վարկատուների կողմից, բայց բացակայում է ներքինը):

Տնտեսական քաղաքականության հիմքերի հիմքը հարկային քաղաքականությունն է: Սակայն գերակայությունների կուռ համակարգ սահմանելու փոխարեն, որն արտահայտվում է տարբերակված հարկային քաղաքականությամբ՝ հարկային արտոնությունների եւ սահմանափակումների համակարգով, առաջարկվում է համահարթեցում եւ «հարկային մամլիչի փոխադրում ձեռնարկություններից ձեռնարկատերերի եւ ֆիզիկական դեմքերի վրա»: Դա տնտեսական գործընթացների կառավարման բնագավառում լիակատար անգործության ծրագիր է, որը կփոխարինվի անհատների ըստ էության ամբողջական կառավարմամբ: Մեր պրակտիկայում դա ամենայն հավանականությամբ կհանգեցնի չարաշահումների, կաշառքների աճի եւ «ֆիզիկական դեմքերի», այսինքն ՀՀ բոլոր քաղաքացիների եւ ոչ թե նախկինի պես միայն ձեռնարկատերերի հանդեպ բռնաշորթության:

Ծրագրում վստահորեն հավաստվում է դրամը կայունացնելու եւ «արդյունավետ բանկային համակարգ ձեւավորելու ու զարգացնելու» ՀՀ կենտրոնական բանկի կուրսը: Մինչդեռ նշվում է, որ «դրամի կայունացման դրական միտումների հետ մեկտեղ անկարելի է չնշել, որ տնտեսության մեջ դրամա զանգվածի եւ հատկապես կանխիկ դրամի աճի տեմպերը 1,3 անգամ գերազանցում են սղաճի տեմպերը եւ գրեթե 3 անգամ տնտեսության աճի տեմպերը: Ինչպես եւ սեփականաշնորհման դեպքում, ամեն գնով կայունացման հասնելը (իսկ գինը, ինչպես տեսնում ենք, խորացված սղաճի ուժեղացումն է) կառավարության ծրագրում ներկայանում է որպես ինքնաբավ գաղափարախոսական արժեք եւ ոչ թե որպես ֆինանսական քաղաքականության տարր կամ արտադրության զարգացման նախադրյալ:

Ծրագրի կենտրոնական տեղերից մեկում է ներդրումային քաղաքականության բաժինը, որը հարկային քաղաքականության բացակայության պայմաններում դառնում է տնտեսության վրա պետության ազդեցության միակ լծակը: Մեծապես շեշտվում են արտաքին ներդրումները. «1995 թ. երկրորդ կիսամյակում եւ 1996 թ. սկզբներին Համաշխարհային բանկի եւ եվրոպական բանկի հետ կկնքվեն 220 մլն դոլլարի ներդրումային պայմանագրեր», իսկ 5 տարում «ներքին եւ արտաքին ներդրումները սպասվում են 1,2 մլրդ դոլլարի չափով»: Աչքի է ընկնում նախ եւ առաջ գումարի աննշան չափը (տարեկան մոտ 300 մլն): Երկրորդ, անհասկանալի է, թե կառավարությունն ինչպես կարող է առհասարակ կանխատեսել ակնկալվող ներդրումների ծավալը նախքան սեփականաշնորհման ավարտը, տնտեսության մեջ սեփականատերերի, նրանց ծրագրերի եւ իրական հնարավորությունների պարզումը: Ակամա այն տպավորությունն է ստեղծվում, որ խոսքը ընդհանրապես ոչ թե ներդրումների, այլ վարկերի մասին է, մանավանդ, որ ծրագրի մյուս կետերում վարկերի մասին գրեթե ոչինչ չի ասված. միայն մեկ կետում (երկրաշարժի գոտու մասին) նշվում է, որ կօգտագործվեն «բյուջեի միջոցները եւ Համաշխարհային բանկի վարկերը»:

Կազմակերպական կառուցվածքային վերափոխումների շնորհիվ ճյուղային կառավարման մարմինների կենտրոնական ապարատը կկրճատվի 5 տոկոսով: Ընդամենը: Այն ժամանակ, երբ միավորվել են այդքան նախարարություններ: Այս ամենը վկայում է այն բանի օգտին, որ իրական կազմակերպական կառուցվածքային վերակառուցում չարժե ակնկալել. պետնախարարները կդառնան նախարարներ, նախարարները՝ փոխնախարարներ, իսկ բուն գերատեսչությունները կգործեն առաջվա պես... ինչը բնական է կառավարման կառուցվածքի իրական բարեփոխման բացակայության պայմաններում, որը փոխարինված է զուտ արտաքին փոփոխություններով:

Արդյունաբերության եւ էներգետիկայի ոլորտում բազմաթիվ թվարկումներ կան այն մասին, թե ինչը եւ երբ կվերանորոգվի ու կկառուցվի: Այս ամենը հազիվ թե պատկերացում տա տնտեսության զարգացման ռազմավարության մասին, քանի որ շարադրված չեն հենց այդ եւ ոչ թե մյուս գործողությունների ընտրության չափանիշները: Ավելի ստույգ, դա ցանկալի կլիներ տեսնել կառավարության հեռանկարային ծրագրում: Ի թիվս այլ բաների, 1995 թ. նախատեսված է ԱէԿ-ի 2-րդ բլոկի ապապահարկում, ասես առաջինն արդեն ապապահարկված է: Ակամա կասկածներ են ծագում մյուս կետերի իրականության առնչությամբ: Օրինակ, պատրաստվում են նոր ԱէԿ կառուցել հին լրիվ փոխարինման նպատակով: Նման շինարարությունն արժե առնվազն 1 մլրդ դոլլար, այնինչ, ամբողջ տնտեսության համար խոստանում են միայն 1,2 մլրդի վարկ կամ ներդրում: Ինչպե՞ս վարվել:

Արդյունաբերության ոլորտում անսպասելիորեն նախատեսվում է մի շարք գործարանների շինարարության ավարտում (դարձյալ անհասկանալի է, թե դրանք ինչ հասկացությամբ են ընտրված): Նշված չէ, թե ով է լինելու այդ արտադրությունների սեփականատերը: Եթե պետությունն է, ապա պետք է նշված լինի, որ ինչ-ինչ ճյուղեր չեն սեփականաշնորհվում կամ մասամբ են սեփականաշնորհվում, իսկ եթե մասնավոր սեփականատերերն են, ապա ինչու է շինարարությունն ավարտում պետությունը, ավելի լավ չի լինի արդյոք սեփականաշնորհել անավարտ շինարարության օբյեկտները: Մի՞թե ձեռնտու է կառուցել պետության հաշվին, ապա սեփականաշնորհել գրեթե անվճար: Ո՞ւմ է դա ձեռնտու:

Գյուղատնտեսության ոլորտում նույն պատկերն է. ռազմավարական դրույթների, այդ ոլորտի զարգացման հեռանկարների, արդեն սեփականաշնորհված գյուղատնտեսության կառավարման մեթոդների իսպառ բացակայություն: Ամեն մի պետության հիմնական ռազմավարական նպատակը՝ երկրի պարենային ինքնուրույնության եւ արտաքին շուկայում գյուղմթերքների մրցունակության ապահովումը, ծրագրում առհասարակ չի նշմարվում:

Ընդհանուր առմամբ արդյունաբերության եւ գյուղատնտեսության բաժինները առավել ճնշող տպավորություն են թողնում: Ինդուստրիալ ագրարային երկրի կառավարությունը ըստ էության չի առաջարկում տնտեսության ինդուստրիալ եւ ագրարային հատվածների զարգացման որեւէ հեռանկար, աշխատանքի համաշխարհային եւ շրջանային բաժանմանը մասնակցելուն ուղղված կառուցվածքային վերակառուցման որեւէ ծրագիր, դրանց կառավարման տնտեսագիտական (ֆինանսական, հարկավարկային) որեւէ մեթոդ: Սա նշանակո՞ւմ է արդյոք, որ կառավարությունը Հայաստանն արդեն տեսնում է ոչ թե ինդուստրիալ ագրարային երկիր, այլ բացառապես առեւտրի եւ բանկային գործունեության երկիր:

Առաջին հայացքից խիստ լավատեսական պատկեր է ներկայացվում սոցիալական քաղաքականության բաժնում. վարկերի (՞) հաշվին մինչեւ 2000 թվականը կստեղծվի 140 հազար, իսկ օտարերկրյա մասնավոր ներդրումների հաշվին՝ 260 հազար աշխատատեղ՝ 100 դոլլար աշխատավարձով: Ինչպե՞ս: Ինչո՞ւ: Որտեղի՞ց: Չի բացատրվում: Պարզ թվաբանությունն ասում է, որ այդ 400 հազար աշխատատեղերը տարեկան կարժենան 480 մլն դոլլար, եւ դա, ըստ երեւույթին, չհաշված պետական աշխատատեղերը եւ մասնավոր հատվածի այն աշխատատեղերը, որոնք դուրս կմնան վարկերից ու ներդրումներից: Այն կայուն զգացողությունն է ստեղծվում, թե դա լոկ կարգախոս է:

Բյուջետային աշխատողների աշխատավարձը որոշված է բարձրացնել մինչեւ 5,5 անգամ: Լավ: Իսկ եթե 5 տարում գները աճեն 10 անգա՞մ: Նույնիսկ դոլլարային արտահայտությամբ սա նշանակում է, որ առաջիկա 5 տարում չի կարելի երազել 40 -[illegible]ից բարձր աշխատավարձի [illegible] դեռ արդեն այժմ միայն 4 անձից բաղկացած ընտանիքի սննդի համար ծախսվում է 100 դոլլար:

Գիտության բնագավառում առաջարկվում է շարունակել ֆինանսավորումը մրցութային հիման վրա, որը իբր ապացուցել է իր կենսունակությունը: Ասենք, փող են հատկացնում միայն առանձին թեմայով զբաղվող լաբորատորիայի մի խումբ աշխատակիցների, եւ նրանք սկզբունքորեն այն չեն կարողանում կատարել առանց ուրիշ աշխատակիցների եւ սպասարկու ծառայությունների, որոնք չեն ֆինանսավորվում: Դե, ասված նրանց հետ: Ըստ երեւույթին արդյունքը կարեւոր էլ չէ:

Կրթության բնագավառում, բացի աշակերտների կրճատման (օրինակ՝ աշխարհագրության) հետ կապված հանրահայտ նորամուծություններից եւ մասնակիորեն վճարովի կրթության հաստատումից, առաջարկվում է «ավարտական եւ ընդունելության (բուհերի) քննությունների միավորում»: Դա նշանակում է, որ դպրոցների ուսուցիչները (հատկապես, եթե նկատի ունենանք նրանց ներկա մակարդակը) կտնօրինեն բուհ ընդունելու հարցերը: Յուրօրինակ է: Իսկ որ գլխավորն է, ինչպիսի՞ լայն ասպարեզ է բացվում ձեռներեց մարդկանց համար:

Առողջապահության օբյեկտներին «կտրվի ինքնուրույն տնտեսավարող սուբյեկտի կարգավիճակ», ինչը իր հերթին նշանակում է, որ հիվանդները պետք է պատրաստեն քսակները: Ըստ էության, գուցեեւ դա ճիշտ կլիներ, եթե միջին կենսաթոշակը բավարար լիներ մեսական բուժման համար: Թեեւ նախատեսվում են արտոնություններ «անապահով խավերի» համար, բայց որտե՞ղ են այսօր այդ «ապահովված խավերը»:

Արտաքին քաղաքականությունը նպատակամղված կլինի «ամենի, այդ թվում հարեւան երկրների հետ բարեկամական հարաբերությունների հաստատմանը»: Ճշմարտությունն անվիճելի է, միայն թե ո՞րն է այստեղ բուն քաղաքականությունը՝ առաջնային ուղղությունների, նախաձեռնությունների եւ նման բաների իմաստով:

Ընդհանուր առմամբ ծրագրում ուշադրություն է գրավում անվստահությունը երկրի եւ ժողովրդի ներուժի հանդեպ: Կառավարությունը 2000 թվականի նշաձողը սահմանել է չափազանց ցածր դիրքում. մեզ փաստորեն հաստատ խոստացել են, որ մինչեւ 2000 թվականը Հայաստանը չի լինի հարուստ եւ բարգավաճ, ավելին, նույնիսկ հարստացող եւ բարգավաճման ձգտող երկիր: Նա չի կոչվի արդյունաբերական ագրարային երկիր, արտադրող եւ ներքին բնապաշարների զարգացման վրա հենվող երկիր, որը ձգտում է սոցիալական արդարության, ներդաշնակության եւ հասարակության բոլոր խավերի կյանքի բարելավման:

Ծրագրի տեքստից երեւում է, որ կառավարությունը չի կատարի տնտեսության կառուցվածքային վերափոխում, որն ուղղված կլիներ ազգային արտադրության բարձրացմանը, աշխատանքի միջազգային եւ շրջանային բաժանմանը Հայաստանի մասնակցությանը, հենց պետության տնտեսական մեխանիզմների միջոցով ազատ տնտեսության կառավարման համակարգի ծավալմանը (որի մասին փաստորեն խոսվում էր խորհրդային վերակառուցման հենց սկզբից), չի ձգտի սոցիալական հարաբերությունների ներդաշնակությանը, ակտիվ ու կանխորոշիչ արտաքին քաղաքականության, հույսը դնելով լոկ միջազգային ֆինանսական կառույցների (որոնք, ինչպես հայտնի է, բնավ էլ անշահախնդիր չեն) խնամակալության վրա, իսկ բախտի քմահաճույքին հանձնված տեղացի ձեռնարկատերերն ու սպառողը կոչված են իր խանությունների համար անսպառ վարկի դեր խաղալ մի քանի սերունդների ընթացքում:

Այս ամենի հետեւանքով այն տպավորությունն է ստեղծվում, թե ծրագիրը կազմված է հապճեպորեն եւ «դեպքի առիթով», թերեւս, մեկամյա, ասենք եկող տարվա ծրագրի հիման վրա, որին ավելացրել են մի քանի «երկարաժամկետ» կետեր: Շատ կուզենայինք հավատալ, որ ամեն ինչ հենց այդպես է, եւ որ մենք որոշ ժամանակ անց կտեսնենք կառավարության իսկական, պրոֆեսիոնալ ծրագիր, մանավանդ որ դրա ուրվագծերն արդեն զգացվում են եւ ինչ թե շատ նկատելի են դարձել բոլոր պրոֆեսիոնալների կամ պարզապես ողջախոհ մարդկանց համար:

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

Ազգ

Կաթողիկոսական

Վեհափառ Հայրապետի հիշատակի ոգեկոչման խոսք

Վազգեն Առաջինի մահվան տարելիցի առթիվ

Լուսավոր Ամենայն Հայոց Երջանկահիշատակ Հայրապետ, Նորին Սուրբ Օծություն Տ. Տ. Վազգեն Առաջինի մահվան մեկ տարին, վկա, որ վշտի էությունն դեռ չի փարատվել և շարունակվում է մնալ չամոքված: Մեկ տարին դառնում ժամանակամիջոց չէ մեզանից հեռացած մեծությունն ու հոգևոր մեծ գործիչների կյանքն ու վաստակը դեռ ամենայնի ճիշտ գնահատելու համար: Սերունդների ճշտի ու երևակայության վրա դեռ շարունակում է ինչ-որ չափով ճնշել նրանց անունը, վիթխարի ու անմոռանալի անհատականությունը, ո՛չ էլ այնքան քիչ, որ դժվար լինի հեռանալ այն ստվերներից, որոնք ուղեկցել են նրանց անձին ու գործին, և որոնց ծնունդն ու հարացողը անպարտելիորեն ժամանակն ու հանգամանքներն էին:

Աշխարհիկ անունով Լևոն Կարապետ Պալճյան, ծնվել էր, որտեղի դառնար կյանքի ու գործի ճամփ. արդեն նրա միջնակարգ կրթությունն էլ այդ նպատակին էր ուղղված, բայց ուսուցումն ու դաստիարակությունը շատ շուտով նախանշում են նրա տեղաշարժից. և միտքն ու հոգին լցվում գիտության, արվեստի, աստվածաբանության ուսումնասիրման ծարավով և հոգևորականական գործունեության եռանդով. նա մինչև իսկ հիմնում է իր սեփական հանդեսը «Հերկ»: Համալսարանական դասընթացն ավարտելուց հետո մի քանի տարի նա իրեն նվիրում է մանկավարժական աշխատանքի, ապա մանուկ սերնդի կրթության ու դաստիարակության հարցերից անցնելով հայության հոգևոր դաստիարակության ոլորտներ անդադանելի փոխում է իր կենցաղը. առ միշտ հրաժեշտ է տալիս աշխարհիկ կյանքին, առնում կուսակրոն հոգևորականի սքեմ և նոր անուն: Ի՞նչը դրդեց Վազգեն վարդապետ Պալճյանին դիմելու այդ քայլին, այս հարցը շատ է մտահոգել ինձ, բայց չեմ համարձակվել պատասխանն ուղղակի խնդրել Վեհափառից:

Դեպքերն, այնուհետև, արագորեն հաջորդում են մեկը մյուսին. իրար հետևից լույս են տեսնում Վ. Պալճյանի հետագա գիտական հետազոտությունները «Խրիմյան Հայրիկը որպես մանկավարժ», «Մեր դաստիարակը», «Ս. Գրիգոր Նարեկացի», նա դառնում է Ռումինիայի և Բուլղարիայի հայոց թեմերի հոգևոր առաջնորդ, ձեռնադրվում եպիսկոպոս, իսկ 1955 թ. Համազգային Եկեղեցական ժողովը Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում Վազգեն Պալճյան եպիսկոպոսին ընտրում է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս:

Ըստ էության, այդ ժամանակ, նաև հետագա մեկ-երկու տասնամյակներում Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցին ինչ-որ չափով կար ու գործում էր միայն սփյուռքում, բայց բուն Հայաստանում այն լոկ խոսք էր առանց դասչուն բովանդակության: Պետք էր բռնատիրության պայմաններում հիմնադրել այդ եկեղեցին իր նվիրապետական կարգով, կազմակերպական սկզբունքներով և դավանաբանական հիմունքներով նախ մայր հայրենիքում, պատրաստել նրա համար սպասավորներ, հանրապետության գեթ գլխավոր քաղաքներում վերաբացել աղոթատները, կազմակերպել նոր թեմեր, վերանորոգել Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը փրկելով այն հետագա խարխլումից, վերջապես եկեղեցուց փակել հոգևորականների անվան տակ կրոնն ու եկեղեցին անվանարկող ոչ անհայտ գրպանների տեր անձանց: Մեծագույն դժվարությամբ Վազգեն Առաջինին հաջողվում է, երբ ոչ արմատապես լուծել, ապա ուրվագծելի ուղիներ գտնել և ճկատելի առաջընթաց կատարել այս խնդիրներում:

Հայաստանյայց Եկեղեցին նրա եռանդուն ջանքերի շնորհիվ դանդաղ ու հաստատուն քայլերով սկսեց վերածվել արդի տան, գործունեության ասպարեզ եկան երիտասարդ հոգևորականներ, առավել զգալի հունձ սկսեց տալ Մայր Աթոռի ճեմարանը, հիմնադրվեց այն օրերին հանրապետության լավագույն տպարաններից մեկը ու վերջինս Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում: Վեհափառ Հայրապետի պարբերական այցելությունները սփյուռքի հայ թեմեր և նույր եկեղեցիների գահանիստ վայրեր ոչ միայն ամրապնդեցին Էջմիածնի հետ եկեղեցական կապերը, կանոնավորեցին սփյուռքահայերենի փոխհարաբերությունները և Մայր Աթոռի նյութական դրությունը ձեռք բերելով վեհանձն բարերարներ և ծավալելով շինարարական լայն գործունեություն, այլև բարձրացրին Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու և նրա Վեհափառ Հայրապետի միջազգային հեղինակությունը:

Հանգուցյալ Հայրապետի ուշադրության կենտրոնում էր, մասնավորապես, աղոթատներից զուրկ Ղարաբաղի մարզը: Վիթխարի ջանքեր նա թափեց Գանձասարի վանքը վերաբացելու համար այդ նպատակով մի քանի անգամ ուղևորվելով Մոսկվա և անհրաժեշտ բանակցություններ վարելով Խորհրդային Միության այն ժամանակվա բարձրաստիճան անձանց հետ: Ամեն անգամ, գրեթե, նա հասնում էր հարցի լուծմանը, և ամեն անգամ դրան խանգարում էին Բաքվի իշխանավորները ոստրյակ բերելով, իբր, Գանձասարն Աղվանից տաճար է և կապ չունի հայերի հետ: Վեհափառն այս հարցը կարողացավ լուծել միայն 80-ական թթ. վերջերին, այն էլ շրջանցելով Բաքուն:

Առանձին հետազոտության նյութ կարող է դառնալ ղարաբաղյան հարցի արծարծման ու նրա ապաստանման համար մղվող կռիվների շրջանում Վեհափառի գործունեության ուսումնասիրությունը. այդ մասին կան ուշագրավ նյութեր, բայց դրանց մեկնաբանը դեռ պիտի գա: Երբ սկսվեց Ադրբեջանում հայերի զանգվածային կոտորածն ու բռնագաղթը, որոնցից վերջինների մի ստվար մասն Արցախի երկրների բնակիչներն էին, Վեհափառի ցանկությունն էր, որ նրանք կրկին վերաբնակեցվեն իրենց հին, ամայացած գյուղերում ու կիսաքանդ տներում՝ չխնայելով դրա համար Մայր Աթոռի սուղ միջոցները:

Վեհափառի տրամադրությունն ու եռանդը մի տեսակ խախտվեցին, երբ տեղի ունեցավ 1988 թ. երկրաշարժը. ծանր էր նրա համար բաց աչքերով նայել բազում ավերված գյուղերին ու քաղաքներին և անձամբ զոհ դարձած տասնյակ հազարավոր իր զավակներին: Համախմբման, հույսի, վերածնության աղերսներ ու քարոզներ նա արտասանում էր հիմա էլ և անցնելով Ամերիկա, Եվրոպա միջոցներ էր հավաքում ավերված երկիրը վերաշինելու համար, բայց հին զվարթությունը կարծես չկար:

Վեհափառ Հայրապետը խոսում ու գրում էր նոր, բարձր ու անկրկնելի հմայքով, զուսպ, լուրջ և, բոլորից հարկի, առանց ճարտասանական զրույցների. նա իր կոնդակներն ու քարոզները չէր խճողում Աստվածաշնչյան մասյաններից և եկեղեցական հայրերից քաղած տեղի ու անտեղի մեջբերումներով: Նրա խոսքը պարզ էր ու դյուրըմբռնելի նման քրիստոնեության առաջին դարերի քարոզիչների զրույցներին: Խոսելիս նա սիրում էր կրկնել առանձին բառեր ու արտահայտություններ, որոնք նյութի գաղափարական մեկնն էին կազմում, բայց և մշտապես ստեղծագործում շաղկապելով միմյանց հետ հայ կյանքը, պատմությունը, գրականությունը, մշակույթը, եկեղեցին՝ բոլորը մի ընդհանուր շարժման մեջ, մի վեհ, աստվածային շնչով բևեռացված: Ես շատերին եմ ճանաչում, բայց այսքան սակավապետ դեռ չեմ տեսել իմ կյանքում: Նա շռայլ ու առատաձեռն էր ուրիշների նկատմամբ, բարի ու նախանձախնդիր ամեն լավ գործի հանդեպ, բայց միշտ զուսպ իր անձին առնչվող հարցերում, նաև իր շրջապատի մարդկանցից ոմանց, որոնց բարձր էր գնահատում և համոզված էր, որ վերջիններս նույնպես իր նման անանձնական են...

Մերժելի էին Վեհափառի համար մի քանի իրողություններ, որոնց մասին մեկ անգամ չէ, որ խոսել է Գերագույն Հոգևոր Խորհրդի նիստերում. նա չէր հանդուրժում, որ ազգային կուսակցությունները միջամտեն Մայր Աթոռի ներքին գործերին, որովհետև Հայաստանյայց հոգևորականությունը պետք է ճանաչի միայն մեկ կուսակցություն՝ Հիսուսի Ավետարանը և նրա ուսմունքը: Ըստ այդմ նա չէր հանդուրժում, երբ որոշ հոգևորականներ ցանկություն էին արտահայտում մասնակցելու պետական կառույցներին, և խստորեն հրահանգում էր նրանց իրենց գործունեությունը ծավալել բացառապես եկեղեցում ու նրա բեմից այստեղից ուղղելով իրենց հոտերին ու հրամայականին և իրենց ներքին ու արտաքին քաղաքականության մեջ չկատարեն այնպիսի քայլեր, որոնք առանց դժբախտացի թողնելով երկիրը կկործանեն բանել գեթ ձեռք բերած անկախությունը: Հետևաբար, ներքին սառնություն էր զգում այն քաղաքագետների նկատմամբ, որոնք հայոց բախտի և հարևանների հետ փոխհարաբերությունների մասին խոսում ու դատում էին ճիշտ միջնադարյան առակի հերոսների պես. թե գայլերը խաղաղասեր են և լավ են տրամադրված ոչխարների նկատմամբ, գործը փչացնում են շները, պետք է քշել նրանց: Իսկ երբ միամիտ ոչխարները հեռացնում են շներին, գայլերը այլևս դիմադրության չհանդիպելով գալիս և խոցում են ոչխարներին:

Վեհափառը ցանկանում էր նախ ազգային եկեղեցու ներսում, ապա ուշադրական շրջաններում զգալ միաժամանակ այնպիսի ուժեր ու աջակցություն, որոնցով կարելի լիներ ոչ միայն դիմագրավել նույն կղերիների մեծ մասամբ վարդն տերն ձգտումներին, այլև օրավուր բազմացող տարատեսակ աղանդների ու զանազան հերձվածների, որոնք ցլասում են ազգային միասնությունը, հեղինակազրկում Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցին, թուլացնում հայ պետականության կայունության հիմքերը:

Վազգեն Առաջինը հսկայական ջանքեր թափեց մշակելու համար Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու Սահմանադրությունը, որն ամփոփելու էր նրա դավանության, նվիրապետության, ծիսակարգի, վարչական ու կազմակերպական սկզբունքների համապատասխանելից բնութագիրը, բայց աղյուսը չզարդարեց նրան: Սահմանադրության համակողմանի մշակումը Լուսավորչի Աթոռի նոր գահակալի սեղանի դասեն է:

Որքան և մեծ ու խորունկ անհատականություն, Վազգեն Առաջինի հետ հավիտենականության գիրկն անցավ Հայոց Եկեղեցու պատմության մի մեծ շրջան: Հիմա խրախուսությունները միանգամայն այլ են, կարեկցությունները ու դժվարությունները շատ ավելի ակնեռև: Հայ ժողովուրդն ընտրել է հայրապետական գահի արժանի հաջորդ, երբեմնի Մեծի Տանն Կիլիկիո Վեհափառ Հայրապետ, եկեղեցական եռանդուն գործիչ, գիտնական ու աստվածաբան, մեծ հայ ու հայրենասեր Գարեգին Առաջին Սարգսյանին:

Բոլորին քաջածանոթ է, որ Հայրապետի ... ցնցած պատուհասները ժողովրդին: Նա չէր կարող ներել, երբ հոգևորականը լքում էր իր ծուխն ու համայնքը և հանուն անձնական բարեկեցության հեռանում էր արտասահման: Այդպիսիներին նա ժամանակ էր տալիս վերադառնալու, իսկ հակառակ պարագայում արտաքսում հոգևորականության շարքերից: Չէր հանդուրժում ներքին անհիմն վեճերը բեմական առաջնորդների ու խորհուրդների կամ ծխականների միջև՝ խնդրանրթյան կոչելով նրանց կամ էլ անելով անհրաժեշտ միջամտություն:

Վեհափառը հեռացավ մի քանի անկատար երազանքներ թողած. նա ցանկանում էր կայուն հիմքերի վրա դնել Երևանում Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ Մայր Տաճարի հիմնադրման ու կառուցման գործը՝ ապահովելով վերջինիս անհրաժեշտ միջոցներով և այն հաշվով, որ 2001 թ. Հայաստանում քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին նվիրված հանդիսավոր պատարագը մատուցվի այնտեղ: Նա ձգտում էր առավել սերտ կապեր ու լիակատար փոխըմբռնում հաստատել Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու բոլոր նվիրապետական աթոռների և հատկապես Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության հետ, որի ազգօգտությամբ առաջին արդյունավոր քայլերը կատարել էր ինքը և իր անձով ու ողջ գործունեությամբ, վերջին տարիների երազանքներով նվիրված էր այդ գաղափարին:

Նա ցանկանում էր, որ Հայաստանյայց տերության իշխանավորները ունկնդրեն հայոց պատմության դա-

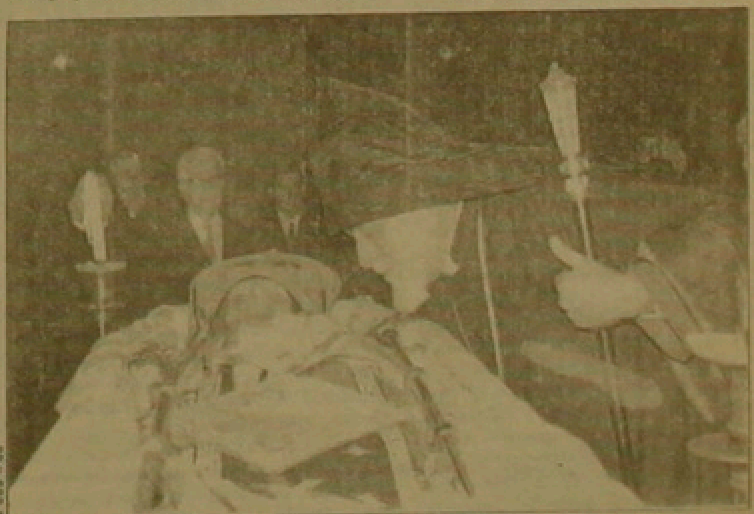

ղեկի օրոք ոչ միայն իրականություն դառնան հանգուցյալ Վազգեն Առաջինի կիսակատար գործերը, այլև փարատվեն այն բեկերն ու բացերը, որոնք մեծապես կլրացնեն Հայաստանյայց Եկեղեցու հեղինակությունն ու միասնությունը, նրա վարկն ու միջազգային կշիռը, ամուր բերելով միմյանց հետ կշաղկապեն ազգային եկեղեցին և հայրենի ժողովրդին, որոնց մեջ դեռ շատեր կան, որ ղեգերում են մոլորությունների և անկրոնության մեջ:

ԳՐԻԳ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր,
Մայր աթոռի Գերագույն հոգևոր խորհրդի անդամ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Աբայի 150-ամյակին ներկա էր ՀՀ պատվիրակությունը

Հայաստան-Ղազախստան գիտամշակութային կապերը վերականգնվում են

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ն 1995 թվականը հայտարարել է Աբայի տարի: Աբայի (Կունանբաեւ Իբրահիմ, 1845-1904 թթ.) մեծ մտածողի եւ բանաստեղծի անվան հետ է կապվում ղազախ ժողովրդի ազգային ինքնագիտակցության զարթոնքը: Օգոստոսի 10-ին, Ալմաթիում, մեծ շուքով, ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր քարտուղար Ֆեդերիկո Մայորի ներկայությամբ նշվեց գրողի 150-ամյակը: Ղազախստանի մայրաքաղաքում կազմակերպված մեծ հանդիսությանը աշխարհի տարբեր երկրների պատվիրակությունների հետ հրավիրված էր նաեւ Հայաստանի՝ երկու հոգանոց պատվիրակությունը: ՀՀ պատվիրակության ղեկավար ՀՀ ԳԱԱ նախագահ Ֆադեյ Սարգսյանին եւ ՀԳՄ քարտուղար Դավիթ Մուրադյանին, ինչպես նաեւ տարածաշրջանում ՀՀ դեսպան Արման Մելիքյանին ընդունեց Ղազախստանի փոխնախագահ Երիկ Ասանբաեւը, որի աշխատասենյակում լուրջ խոսակցություն ծավալվեց՝ երկու երկրների գիտամշակութային կապերը վերականգնելու մասին:

Աբայի 150 ամյակին նվիրված միջոցառումների շրջանակը շատ լայն է. ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի հովանավորությամբ կազմակերպված հանդիսությունները ընդգրկում են ոչ միայն Ղազախստանի տարբեր քաղաքները, այլեւ Ստամբուլը, Մոսկվան, Սանկտ Պետերբուրգը, Փարիզը:

Ալմաթին երեք օր զարդված էր բացօթյա համերգներով, ռոքի ցերեկույթներով, Աբայի մասին պատմող լուսանկարչական ցուցահանդեսներով, գրողի տարբեր տարիներին հրատարակված գրքերի ցուցահանդեսներով: Ղազախստանի ակադեմիան երկօրյա գիտական նիստ էր հրավիրել, որին ներկա էին աշխարհի տարբեր երկրների ճանաչված արեւելագետներ, գրողներ: Աբայի նվիրված հանրագիտարան է հրատարակվել, նրա երգերը ներկայացնող լազերային ձայնասկավառակ է թողարկվել, իսկ 50 ռոպեանոց վավերագրական ֆիլմն ամբողջացրել է ազգային արժեքի կերպարը: Մի խոսքով՝ ըստ մեր պատվիրակների, ամեն ինչ հրաշալի էր կազմակերպված. աշխարհն ինքնության միջի հետաքրքրության տակ ոչ միայն Աբայի, այլեւ նրան ներկայացնող ժողովրդի հանդեպ: Իսկ մենք մի քանի տարի առաջ Մովսես Խորենացուն մոռացանք ժամանակին ներկայացնել նույն այդ աշխարհին, որը պակաս զարմանալու կամ գոնե ճանաչելու հնարավոր առիթը պիտի ունենար: Անցածից ու ներկայից կարելի է դասեր առնել ու «ճշմարտություն» սովորել ուրիշներից:

Ինչեւէ, Ալմաթին նաեւ գիտամշակութային կապերը վերականգնելու հրաշալի առիթ դարձավ: Ըստ Ղազախստանի գիտությունների ակադեմիայի նախագահ Կենժեգալի Սագադիեւի հետ եղած նախնական պայմանավորվածության, երկու երկրների համար փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող գիտական խնդիրների հանդեպ այսուհետ միջեւ լինի նոր աշխատանք: «Ղազախստանն այն երկիրն է, որի հետ գիտական շատ մեծ դաշտ կա. հատկապես աստղաֆիզիկայի, երկրաբանության, հանքերի շահագործման, էներգետիկայի ոչ ավանդական աղբյուրների, բնության պահպանության, միջուկային ֆիզիկայի, ավտոմատացման, երկրաշարժագիտության բնագավառներում», ասաց պարոն Ֆադեյ Սարգսյանը: Դավիթ Մուրադյանը խոսեց մշակութային ծրագրերի մասին՝ մասնավորապես ֆիլմերի, հեռուստածրագրերի փոխանակման ցանկալի տարբերակների:

Իսկ տարածաշրջանում Հայաստանի դեսպան Արման Մելիքյանը երկու օր առաջ հեռախոսով հայտնել է դիվանագիտական կողմի պատրաստակամությունը սեպտեմբերի 21-ին Ալմաթիում Հայաստանի մշակույթը ներկայացնող միջոցառումների շարք անցկացնելու մասին: Հայաստանի հանդեպ դիվանագետի սերն ու ուշադրությունը նաեւ ուրիշ ակունք էլ ունի. 30-ականներին Ղազախստանի կենտկոմի առաջին քարտուղարը հայ է եղել՝ Միրզոյան ազգանունով: «Նրա մասին Ղազախստանում պատկառանքով, երախտագիտությամբ են հիշում, որովհետեւ գիտության, արտադրության կազմակերպման գործում մեծ ավանդ ունի», ասաց պարոն Մուրադյանը: Այսօր ղազախները ֆիլմ են նկարահանում նրա մասին, որի առանձին կադրեր շուտով նկարահանելու են նաեւ Հայաստանում»:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀՅՈՒՐԱԽԱՂԵՐ

Սեպտեմբերի 21-ին Շառլ Ազնավուրը կերգի Երեւանում

Սեպտեմբերի 21-ին Երեւանի մարզահամերգային դահլիճում համերգով հանդես կգա աշխարհահռչակ երգիչ Շառլ Ազնավուրը: Համերգը կնվիրվի Հայաստանի Անկախության օրվան: Համերգը Հայաստանի Ազգային ֆիլհարմոնիկ գործակալության նախաձեռնած «Աշնանային երգահանդես» միջոցառման մասն է: Ըստ գործակալության տնօրեն Լաերտ Մովսիսյանի, ծրագրի շրջանակներում մինչեւ դեկտեմբեր Հայաստանում հյուրախաղերով հանդես կգան նաեւ սփյուռքահայ ռոք երգիչ Ադի Բաղդոյանը, երգիչ Հարություն Փամբուկչյանը, ռուսական էստրադայի հայտնի աստղ Իրինա Ալեգրովան եւ ուրիշներ:

ԼՏ

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Մշակութային աշուն-95». Տարբեր մշակույթների բարեկամություն

Մշակույթի ֆոնդը լրագրողների ուշադրության կարիքն ունի

Սեպտեմբերին Հայաստանի մշակույթի ֆոնդի կազմակերպմամբ կսկսվի արդեն ավանդական դարձած Մշակութային աշուն փառատոնը, որն ժողովուրդների բարեկամությանն է նվիրված լինելու, երեկ ժուռնալիստների կայացած մամուլ ասուլիսում հայտնեց ՀՄՖ-ի նախագահ Արեւշատ Ավագյանը: Անցյալ տարի Նիկիտա Միխալկովի հետ Հայաստանի մշակույթի ֆոնդի կնքած պայմանագրից հետո, ռուսական մշակույթին նվիրված մի շարք միջոցառումներ են արվել այստեղ: Այս տարի դրանք կլրացվեն ներկայացնելով նաեւ անգլիական, ֆրանսիական, չինական, պարսկական մշակույթին նվիրված օրերով: Բացի այդ, Մշակութային աշուն փառատոնի շրջանակներում հայ գեղանկարիչները կներկայանան մեկական ստեղծագործությամբ, կկազմակերպվի ֆոնդի կրթաթոշակառու տաղանդավոր երեխաների համերգը, կհրատարակվի նրանց վերջին ստեղծագործություններից կազմված գրքույկը: Հանրապետության դպրոցներում աշնանը նվիրված շարադրություններ կհանձնարարվեն, որոնցից լավագույնները կտպագրվեն մամուլում: Պարոն Ավագյանը տեղեկացրեց, որ նույն՝ ամսին ժողտնտեսության ինստիտուտում կբացվի գեղարվեստի դպրոց, որտեղ փորձագետի մասնագիտություն կսովորեն: Ֆոնդի նախագահի դժգոհությունը հայտնեց, որ մեր ժողովուրդը դեռեւս հեռու է արվեստը ճիշտ արժեւորելուց, եւ իրենց կազմակերպած աճուրդներում նրանց անտարբերությունը դրա վկայությունն է: Առավելապես քաղաքականացված չարչիական մեր ժամանակներում հոգեւորի սահմանները ընդլայնելու «ավելի շատ տեղ, ավելի շատ տարածք» մշակույթին» խնդրանք-պահանջով: Պարոն Ավագյանն այսպես էլ բնութագրեց առողջի նպատակը. «Սա հոգեւոր մշակութային առողջացմանն ուղղված հավակ է»: Մշակույթի հայկական ֆոնդը խնամքի տակ բավական անդամներ ունի, ծրագրեր, որոնք առանց դրամական միջոցների, մարմին դժվար առնեն: Հանրապետության նախագահի հանձնարարությամբ «Հայաստան» հիմնադրամից ստացած 5 հազար դոլարին համար ժեֆ դրամը ո՞ր մի պակասը լցնի: «Ես միշտ փորձել եմ մշակութային քաղաքականությամբ զբաղվել: Այն բոլոր ժամանակների, կուսակցությունների, խմբակցությունների համար է», ասաց նա: Մշակույթի հայկական ֆոնդի առաջին գործը մշակութային նորմալ, առողջ մթնոլորտի առկայությունն է:

ՀԱՄԱՌՈՏ

ԼՂՀ երգի ու պարի խումբը Հայաստանում

Օրերս Աշոտ Բաբայանի ղեկավարած ԼՂՀ երգի ու պարի պետական խումբը հյուրախաղերով հանդես կգա ՀՀ Մարտունի, Կամո, Վարդենիս եւ Սեւան քաղաքներում: Խմբի ծրագիրը բաղկացած է Ղարաբաղի ժողովրդական երգերից ու պարերից, ինչպես նաեւ տեղական երգահանների ստեղծագործություններից: Այս մասին «Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցին հայտնեց ԼՂՀ ժողկրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարության մշակույթի վարչության պետ Ռոբերտ Ղահրամանյանը:

Կոմիտասի կիսանդրին՝ Ֆրանսիայում

Հոկտեմբերի 21-ին, Կոմիտասի մահվան 60 ամյակի առթիվ Փարիզի Վիլժուիֆ արվարձանի հոգեբուժարանի բակում կկանգնեցվի մեծ երգահանի բրոնզե կիսանդրին: Այս հոգեբուժարանում է Կոմիտասն անցկացրել կյանքի վերջին տարիները եւ կնքել իր մահկանացուն: Կիսանդրու հեղինակն է ֆրանսաբնակ քանդակագործ Արշավիր Եղիազարյանը, նախաձեռնության հեղինակը՝ Ֆրանսահայ մշակութային միությունը: Վերջինիս նախաձեռնությամբ անցած տարի Ֆրանսիայում նշվել է նաեւ Կոմիտասի ծննդյան 125 ամյակը: *Նոյյան տապան*

«ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ» ՀԱՄԵՐԳԱՍՐԱՀ

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 28-ԻՆ, Ժ. 16.00-ԻՆ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐՆԵՐԻ

ՆԵՐՍԵՍՅԱՆ-95

ՄՐՑՈՒՅԹ

ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ - 250 $

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄՐՑԱՆԱԿ - 150 $

ԵՐՐՈՐԴ ՄՐՑԱՆԱԿ - 100 $

ՄՐՑՈՒՅԹԻ ԾՐԱԳՐՈՒՄ

ՄՈՑԱՐՏ - ԿՈՆՑԵՐՏ ԹԻՎ 23 ԼՅԱ - ՄԱԺՈՐ

Մրցույթին կարող են մասնակցել մինչեւ 18 տարեկան անձինք: Դիմումները ընդունվում են մինչեւ հոկտեմբերի 20-ը ՀՖՆ-ի տնօրինությունում:

ՀԱՍՑԵ

Մաշտոցի պ. 46, «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահ:

ՀԵՌԱԽՈՍ 58 34 71

ՄՐՑՈՒՅԹԻ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

ՓԱՌԱՏՈՆ

Ռ. Ահարոնյան. «Հայաստանի ճանապարհները» աննախադեպ փառատոն է. Մեր մշակույթը մեծ համբավ կունենա»

«Այսպիսի ոգեւորություն՝ թե կատարողների, թե ունկնդիրների, երկար ժամանակ չեմ տեսել: 5 համերգով ենք ներկայացել եվրոպացի ունկնդրին, եւ լեփ-լեցուն դահլիճները հոտնկայս «օվացիաներով» ողջունեցին Հայաստանի մշակույթը ներկայացնող երաժիշտներիս», երեկ ֆիլհարմոնիայի փոքր դահլիճում լրագրողներին տեղեկացրեց ճանաչված ջութակահար Ռուբեն Ահարոնյանը, որը նոր է վերադարձել «Հայաստանի ճանապարհները» միջազգային փառատոնից: Իր իսկ դժգոհությունը, թե մամուլը դանդաղ կամ ընդհանրապես չի արձագանքում կարեւոր եւ իր նշանակությամբ աննախադեպ այս փառատոնին, մերը չէ. իմպրեսարիան աշխատել է ծախսեր պահանջող «ավելորդ» մարդկանց (լրագրողներ) չտանել, իսկ Հայաստանը դեռեւս հարուստ երկիր չէ, որ մեր ծախսերն ինքը հոգա: Նկատելի էր, որ աշխարհի տարբեր խոշոր համերգասրահների ծափերն էլ, գնահատականներն էլ վաղուց վաստակած ջութակահարն այս փառատոնից ցնցված ուզում էր լրագրողների միջոցով հաղորդել եվրոպացիների՝ Հայաստանի մշակույթի հանդեպ ուշադրության, սիրո, ամենաբարձր գնահատականների մասին: Նա համերգներ է տվել Պորտուգալիայի Պորտու, Լիսաբոն քաղաքներում եւ Ֆրանսիայի՝ Պոնտիվիիում, Սազոկում, Սեն Իյւե լա Պերշում: Հայաստանի ֆիլհարմոնիկի հետ ունեցած 3 համերգները (Ֆրանսիայում եւ Պորտուգալիայում) եւ Վիլնյուսի ֆիլհարմոնիկի հետ 2 համերգները, նրա ասելով, տարբեր մշակույթների կարեւոր հանդիպում միջև դարձրեց: Իսկ բնական համեմատության մեջ նկատելի է շատ կարեւոր մի փաստ՝ հայ երաժիշտները տարբերվում են իրենց կենտրոնացված նվագելով: Լիսաբոնում Ահարոնյանը 2 փայլուն համերգ է տվել «Կազինո էստորիում» շքեղ դահլիճում, որը եվրոպայում խոշորներից է, նվագել է Չայկովսկի եւ Ստրավինսկի: Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք մեր թերթի՝ փառատոնի մասին տեղեկատվությունների մեջ, փառատոնը տեղի է ունենում միաժամանակ եվրոպայի տարբեր քաղաքներում: Եւ կարեւոր է, որ փառատոնն ընդգրկող քաղաքներն ունեն խոշոր փառատոներ կազմակերպելու ավանդական փորձ, որտեղ պատահական երաժիշտներ, խմբեր չեն հրավիրվում (պարբերաբար ելույթ են ունենում Ռոստրոպովիչը, Բեռլինի սիմֆոնիկը, Վիեննայի ֆիլհարմոնիկը եւ այլն): Պարոն Ահարոնյանի ասելով, Ֆրանսիայի հարավում հիմա կյանքը եռում է, եւ բազմաթիվ համերգներին ներկա են լինում աշխարհի տարբեր երկրներից մեծաթիվ հյուրեր: Համերգները ձայնագրվում են «Ռադիո Ֆրանսի» կողմից եւ պարբերաբար հեռարձակվում FM ռադիոկայանների եթերաժամով: «Եթե այսպես շարունակվի, Հայաստանի մշակույթի համբավը մեծ ճանաչում կունենա», ժամանակ առ ժամանակ նշում էր պարոն Ահարոնյանը: Ինչ վերաբերում է Հայաստանի պետական կամերային նվագախմբին, այն փառատոնին կմասնակցի հոկտեմբերի 10-22-ը՝ ելույթ ունենալով Բրիժում, Ֆոնտենբլոյում, Նիմում, Շվեյցարիայում, Մարսելում (որտեղ համերգի մենակատարը կլինի Ժան Տեր Մերկերյանը), Ռոդեսում, Փարիզում: Ծրագրում կհնչեն Մոցարտի, Ալբինոնիի, Բախի, Մենդելսոնի, Ալ. Հարությունյանի, Կոմիտասի ստեղծագործությունները: Նվագախմբի ղեկավարը առիթը հարմար նկատեց լրագրողներին ներկայացնելու նաեւ նվագախմբի դժվար վիճակը: Նույնիսկ անցյալ տարի մտադրություն է ունեցել թողնել ղեկավարի աշխատանքը: 35 տարվա նկատելի վաստակ ունեցող նվագախումբը մինչեւ հիմա որեւէ ֆինանսական օգնություն չի ստացել, եւ անբացատրելի է «Հայաստան» հիմնադրամի լռությունը: Մի քանի տեղ աշխատող հոգնած երաժիշտները բարձր պրոֆեսիոնալիզմ կարո՞ղ են պահպանել: «Ռուսաստանում մեծ բանկերը հոգ են տանում, մշակույթը պահում: Այդպես են պահվում Նյու Յորքի, Վաշինգտոնի լավագույն նվագախմբերը՝ դարձյալ բանկերի հաշվին: Իսկ մեր բիզնեսմենները Միխայիլ Շուֆուտինսկու համերգն են կազմակերպում, որ 10 հազար դոլարանոց եկամուտ է հավաքում», նկատեց պարոն Ահարոնյանը: Միջոցների պակասի պատճառով նվագախումբը չի կարողացել մեկնել Լեռնային Ղարաբաղ՝ բարեգործական համերգներ: Մնում է հուսալ, որ այսօր, հոդվածը կարդալուց հետո, մեծահարուստ ընթերցողը կանհանգստանա եւ կդառնա Հայաստանի պետական կամերային նվագախմբի հովանավոր:

Ա. Հ.

digitised by A.R.A.R.@

ԵՎՐՈՊԱ-96

Նիլսեն. «Հայաստանի հավաքականը վատ կազմակերպված թիմ է»

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Հայաստան-Դանիա 0-2 (0-1)

Երեւան, «Հրազդան» կենտրոնական մարզադաշտ, 16 օգոստոս, 20 000 հանդիսական (ոչ պաշտոնական):
Դանիա - Պետեր Շմեյխել, Յակոբ Լաուրսեն, Մարկ Ռիդեր, Յես Հոգ, Յենս Ռիսագեր (Մայքլ Շոնբերգ, 85), Կլաուս Թոմսեն, Յոն Յենսեն (Ալան Նիլսեն, 46), Բրայան Ստեյեն Նիլսեն, Միկել Բեկ, Մայքլ Լաուդրուպ, Պետեր Ռասմուսեն:
Հայաստան - Արմեն Պետրոսյան, Սարգիս Հովսեփյան, Վարդան Խաչատրյան, Աշոտ Խաչատրյան, Սարգիս Հովհաննիսյան, Արամայիս Տոնոյան, Արթուր Պետրոսյան, Ռազմիկ Գրիգորյան, Հովհաննես Թահմազյան (Հակոբ Տեր-Պետրոսյան, 40), Արմեն Շահգելդյան, Արսեն Ավետիսյան (Վարազդատ Ավետիսյան, 80):
Գնդակները խփեցին Մայքլ Լաուդրուպը (33), Ալան Նիլսենը (46):
Զգուշացվեցին Յոն Յենսենը, Աշոտ Խաչատրյանը:

Ընդամենը մեկ օրվա ընթացքում Եվրոպայի չեմպիոն Դանիայի հավաքականի փառաբանված մարզիչ Ռիչարդ Մյոլեր Նիլսենը հակասական կարծիքներ հայտնեց Հայաստանի հավաքականի մասին: Խաղից մեկ օր առաջ Նիլսենն ասաց, որ Հայաստանի հավաքականը հարգանքի արժանի թիմ է, իսկ խաղից հետո հայտարարեց. «Հայաստանի հավաքականն անկազմակերպ թիմ է»: Ճիշտ է, նա միաժամանակ ավելացրեց, որ հայ ֆուտբոլիստները տեխնիկապես զրագետ են, լավ են վերահսկում գնդակին, բավականին դիմացկուն են, սակայն անկազմակերպվածության պատճառով անտեղի շատ են վազվզում եւ ավելորդ եռանդ քամում: Կարծում ենք, որ ավելի տրամաբանական վերջին կարծիքն է, քանի որ խաղից առաջ մարզիչներից շատերը սովորաբար դիվանագիտորեն միայն լավն են ասում մրցակցի մասին:

Ու մեր թիմը խաղային կազմակերպվածությամբ ցածր մակարդակի է, այլ կարծիք լինել չի կարող: Զարմանալին այն է, որ երբ փորձում ես մարզիչներին հանդիմանել հավաքականի անհամարձակ խաղի եւ ընդգծված խոր պաշտպանական տակտիկայի համար, անմիջապես փորձում են արդարանալ, թե իբր խաղացողները ֆիզիկապես պատրաստ չեն եւ չեն կարող լրիվ ծանրաբեռնվածությամբ գործել ամբողջ խաղի ընթացքում, հետ ու առաջ գնալ եւ կատարել մարզչի առաջադրանքները: Ո՞ւմ հավատալ: Արդյո՞ք մեր ֆուտբոլիստները դիմացկուն են, թե՞ Նիլսենն է դիվանագիտություն խաղացել: Մի բան հաստատ պարզ է. եվրոպական բարձրակարգ ֆուտբոլում մեկ կամ երկու խաղացողներով գրոհ կազմակերպելն անիմաստ է: Այդ տեսակետից դանիացիներն էլ հերթական անգամ լավ դաս տվեցին ոչ միայն մեր ֆուտբոլիստներին, այլեւ մարզիչներին: Անցնելով հակագրոհների, նրանք ամեն անգամ ձգտում էին անմիջապես բերել մեր թիմին եւ գրոհները կազմակերպում էին 5-7 ֆուտբոլիստներով, որին մասնակցում էին նաեւ պաշտպանները: Վաղուց հայտնի է, որ Եվրոպայի առաջնության այս շրջափուլում մեր հավաքականը մարզական առումով լուրջ նպատակներ ունենալ չի կարող, բայց մրցաշարը պետք է օգտագործվի խաղաոճը մշակելու համար: Ցավոք, տարեց-տարի նույն կաղապարված խաղաոճն է, խոր պաշտպանական նույն տակտիկան: Միգուցե սխալ է մարզիչներին մեղադրել, որ հավաքականում մեծ թիվ են կազմում պաշտպանները, քանի որ միայն այդ օղակում բարձրորակ խաղացողներ ունենք: Սակայն միշտ խաղալ 5-6, երբեմն էլ 7 պաշտպաններով, որոնցից ոմանք նոր դիրքում չգիտեն իրենց անելիքները, անիմաստ է: Այնուամենայնիվ, ժամանակակից ֆուտբոլում պաշտպաններն էլ պարտավոր են մասնակցել հարձակողական գործողություններին: Նշանակալը դա պետք է լինի, այլապես հաջողություն ակնկալել անհնարին է:

Հայաստան-Դանիա խաղին ներկա էին արտասահմանյան մի շարք անվանի մասնագետներ, մասնավորապես, Բելգիայի հավաքականի մարզիչ Պոլ վան Հիմստը, ֆրանսիացի Միշել Իդալգոն, որի գլխավորությամբ Ֆրանսիայի հավաքականը 1984-ին նվաճեց Եվրոպայի չեմպիոնի կոչումը:

Անդրադառնալով խաղին, հանուն ճշմարտության պետք է նշել, որ չնայած մեր ֆուտբոլիստները գրոհում էին նվազ ուժերով, այնուամենայնիվ, մի քանի անգամ ռեալ գոլային պահեր ստեղծեցին հսկա դարպասապահ Պետեր Շմեյխելի դարպասի մոտ, որի հասակն է 191 սմ, քաշը՝ 94 կգ: Հաջողության կարող էին հասնել Արսեն Ավետիսյանը, Արմեն Շահգելդյանը: Շատ տպավորիչ էր 51-րդ րոպեին Արթուր Պետրոսյանի ձեռնարկած երկար ուղերթը: Ափսոս, որ եզրափակիչ մասն արդյունավետ չեղավ, այլապես շատ գեղեցիկ գոլ կարձանագրվեր: Ի դեպ, Արթուր Պետրոսյանը, որպես ՀՀ հավաքականի լավագույն կիսապաշտպան, արժանացավ մարզական կոշիկների «Ռիբոկ» աշխարհահռչակ ֆիրմայի հայկական մասնաճյուղի «Տիգրիսի» հատուկ մրցանակին: Հիշարժան էր նաեւ հյուրերի խփած երկրորդ գնդակը: 2-րդ կեսի հենց սկզբից փոխարինման դուրս եկած Ալան Նիլսենը, որն առաջին անգամ էր հանդես գալիս Դանիայի հավաքականում, իր առաջին իսկ գրոհն ավարտեց դարպասի գրավմամբ: Դիմային գծից նա խաբուսիկ հարվածով գնդակն ուղարկեց իր տեղից փոքր-ինչ առաջ դուրս եկած Արմեն Պետրոսյանի դարպասը: Դրեքն իրարից ... ակտիվ մեկնաբանություններից հետո, վերջերս, ներքական անգամ անգործության մատնված լինելով, քանի որ Մոսկվայից հեռուստառեպորտաժը վարելու համար հրավիրվել էր «հատուկ մեկնաբան», նստած էր մամուլի օթյակում մեր լեգենդար դարպասապահ Սերգեյ Զասիկյանի կողքին: Երիտասարդ եւ շնորհալի դարպասապահ Արմեն Պետրոսյանի գավալի սխալից հետո Սերգեյ Զասիկյանն ասաց. «Դարպասապահը բոլոր դրվագներում միշտ պետք է ուշադիր լինի: Նա նման սխալներ թույլ տալու իրավունք չունի»:

Խաղից հետո մեր մարզական լրագրողները որբերի էին նման: Մամուլի կոնֆերանսն այդպես էլ չկայացավ: Իսկ բոլոր փորձերը հարցազրույց ունենալ հյուրերի մարզչի, կամ խաղացողներից որեւէ մեկի հետ, ապարդյուն էին, քանի որ թարգմանիչ չկար: Մենք կողքից նախանձով նայում էինք, թե ինչպիսի ակտիվությամբ դանիացի մեծաթիվ լրագրողներն ու մեկնաբանները շրջափակման մեջ էին առել Դանիայի հավաքականի հանդերձարանը: Հենց դրա մոտ Ռիչարդ Մյոլեր Նիլսենն աջ ու ձախ եւ ոգեւորված հարցազրույցներ էր տալիս իր հայրենակիցներին, գոհունակությամբ նշելով հաղթանակի մասին: Դանիացի լրագրողները հատկապես ոգեւորված էին օրվա հերոսին, հավաքականի նորեկին Ալան Նիլսենին: «Վերջինս» չհասցնելով փոխել իր մարզահագուստը, բարձրացել էր իրենց հատկացված արտոնյալ եւ բարձրաձայն պատասխանում էր դանիացի լրագրողների հարցերին: Ոչ միայն ֆուտբոլային, այլեւ մարզական լրագրության աշխատանքների կազմակերպմամբ շատ հեռու ենք եվրոպական չափանիշներից:

Հույս ունենք, որ երբեւէ մեզ մոտ էլ լավ օրեր կգան:

Ռուսական ֆուտբոլային հրաշք

Ռուսաստանի հավաքականը Հելսինկիում 6-0 հաշվով հաղթելով 8-րդ խմբի առաջատարին՝ Ֆինլանդիայի հավաքականին, իսկական մարզական սխրանք գործեց: Ռուսաստանի հավաքականը 17 միավորով դուրս եկավ 1-ին տեղ: Նույնքան միավոր է վաստակել Շոտլանդիայի հավաքականը, որը սակայն մեկ խաղ ավելին է անցկացրել: Ամենեւին պատահական չէ, որ «Էլեֆս» ֆիրմայի դասակարգմամբ Ռուսաստանի հավաքականը Եվրոպայի առաջնության ընտրական փուլի խաղերի արդյունքներով 1-ին տեղում է:

Ֆրանսիա-Լեհաստան	1-1
Ադրբեջան-Սլովակիա	0-1
Հայաստան-Դանիա	0-2
Իսլանդիա-Շվեյցարիա	0-2
Էստոնիա-Լիտվա	0-1
Նորվեգիա-Չեխիա	1-1
Լիխտենշտեյն-Պորտուգալիա	0-7
Լատվիա-Ավստրիա	3-2
Շոտլանդիա-Հունաստան	1-0
Ֆինլանդիա-Ռուսաստան	0-6

1-ին խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ռումինիա	7	5	2	0	15-6	17
2. Ֆրանսիա	7	2	5	0	7-1	11
3. Լեհաստան	7	3	2	2	13-8	11
4. Իսրայել	7	2	3	2	11-10	9
5. Սլովակիա	7	2	2	3	9-15	8
6. Ադրբեջան	7	0	0	7	2-17	0

2-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Իսպանիա	7	6	1	0	15-3	19
2. Դանիա	7	4	2	1	12-6	14
3. Բելգիա	7	3	2	2	13-9	11
4. Մակեդոնիա	7	1	3	3	7-12	6
5. Կիպրոս	7	1	2	4	4-12	5
6. Հայաստան	7	0	2	5	2-11	2

3-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Շվեյցարիա	6	4	1	1	12-7	13
2. Թուրքիա	5	3	1	1	12-6	10
3. Շվեդիա	6	2	1	3	7-8	7
4. Հունգարիա	5	1	2	2	6-8	5
5. Իսլանդիա	6	1	1	4	3-11	4

4-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Խորվաթիա	7	5	1	1	12-2	16
2. Իտալիա	6	4	1	1	11-4	13
3. Լիտվա	7	4	1	2	7-5	13
4. Ուկրաինա	7	3	1	3	5-8	10
5. Սլովենիա	7	2	2	3	9-8	8
6. Էստոնիա	8	0	0	8	2-19	0

5-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Նորվեգիա	8	6	2	0	17-2	20
2. Չեխիա	7	3	3	1	14-6	12
3. Հոլանդիա	7	3	2	2	15-5	11
4. Բելառուս	6	2	1	3	6-10	7
5. Լյուքսեմբ.	7	2	0	5	2-18	6
6. Մալթա	7	0	2	5	2-15	2

6-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Պորտուգալ.	7	6	0	1	24-5	18
2. Իռլանդիա	7	4	2	1	14-4	14
3. Ավստրիա	7	4	0	3	22-7	12
4. Հս. Իռլանդ.	7	3	1	3	10-11	10
5. Լատվիա	8	3	0	5	9-18	9
6. Լիխտենշ.	8	0	1	7	1-35	1

7-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Բուլղարիա	6	6	0	0	18-4	18
2. Գերմանիա	6	4	1	1	12-6	13
3. Վրաստան	7	4	0	3	9-5	12
4. Ալբանիա	7	2	0	5	8-11	6
5. Մոլդովա	7	2	0	5	7-18	6
6. Ուելս	7	1	1	5	6-16	4

8-րդ խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ռուսաստան	7	5	2	0	24-1	17
2. Շոտլանդիա	8	5	2	1	13-3	17
3. Ֆինլանդիա	8	5	0	3	17-14	15
4. Հունաստան	7	4	0	3	13-7	12
5. Ֆարեր. կղզ.	7	1	0	6	5-24	3
6. Սան Մարինո	7	0	0	7	1-24	0

ՔՐԵՍԱԿԱՆ

Հայ եւ իրանցի ըմբիշների ձերբակալությունը Ատլանտայում

Ատլանտայում անցկացված ազատ ոճի ըմբշամարտի մասնակից երեք մարզիկներ՝ երկու հայ եւ մեկ իրանցի, ձերբակալվել են խանութի կողոպուտի համար: Ըստ Ռոյթեր գործակալության, երկու հայ ըմբիշներ ձերբակալվել են հանրախանութում տղամարդու հագուստներ գողանալու մեղադրանքով: Խոստովանելով իրենց արարքը՝ նրանք ազատ են արձակվել: Մեկ այլ հանրախանութում ձերբակալվել է մի իրանցի ըմբիշ, որը գնումների դայլյակում բաքցրել է իրեր, որոնք փորձել է դուրս բերել առանց վճարելու: Սակայն խանութի տնօրինությունը հրաժարվել է նրա դեմ դատական գործ հարուցել: Իսկ 10 մոնղոլ ըմբիշներ, հակառակը՝ դարձել են կողոպուտի զոհ: Քաղաքի գործարար թաղամասում գտնվող հյուրանոցային իրենց սենյակի կողոպուտի հետեւանքով նրանք զրկվել են 5.500 ԱՄՆ դոլարից: Կազմակերպվել է միջոցների հանգանակություն, որի արդյունքում հաջողվել է հավաքել 2.500 ԱՄՆ դոլար նրանց տունդարձի վճարը ապահովելու համար: ՆՏ

«Ես աղոթում եմ Շտեֆի Գրաֆի համար»

Գերմանական ինչական մարմինները չեն շտապում եւ սպասում են, թե երբ կսկսի ցուցմունքներ տալ Մանհայմի հատուկ ռեժիմի բանտի հիվանդանոցում գտնվող երկրի ամենահայտնի կալանավորը՝ Պետեր Գրաֆը: Թենիսի ներկայիս «թագուհու»՝ Շտեֆիի հայրը, որին Գերմանիայի հարկային տեսչությունը մեղադրում է եկամուտները թաքցնելու մեջ, առայժմ ոչ մի կերպ չի մեկնաբանել ներկայացված մեղադրանքը: Մինչդեռ նրա դուստրը պաշտոնապես հայտարարել է, որ այսուհետ իր վրա է վերցնում իր ֆինանսական եւ դրանց հետ կապված բոլոր հարցերի ողջ պատասխանատվությունը: Մինչ Գերմանիայի իրավասու մարմինները պատրաստվում են ինել այս պատմությունը, աշխարհի տարբեր երկրների հայտնի անձինք իրենց բարոյական աջակցությունն են հայտնում դժվարին պահեր ապրող մարզուհուն: Բորիս Բեկեր, Սոֆի Լորեն, Միխել Պլատինի... Իսկ վերջերս Գրաֆին աջակցողներին միացավ նաեւ... Հռոմի պապը: «Ես աղոթում եմ Շտեֆիի համար», ասել է Հովհաննես Պողոս երկրորդը: Այս մասին տեղեկացնում է անգլիական մարզական մամուլը, վկայակոչելով Գերմանիայի առաջատար մի շարք թերթեր ու հանդեսներ:

Արմենպրես

ԹԵԹԵՎ ԱՏԼԵՏԻԿԱ

Մեկ կիլոգրամ ոսկու ձուլվածք աշխարհի ռեկորդի համար

Գյոթեբորգում օրերս ավարտված աշխարհի առաջնությունից հետո էլ սպորտի թագուհու ներկայացուցիչները շարունակում են ցույց տալ զարմանահրաշ արդյունքներ: Շվեյցարիայում տեղի ունեցած միջազգային մրցաշարում 10 կմ վազքատարածության աշխարհի չեմպիոն եւ ռեկորդակիր Եթովպացի Խայլե Գեբրսելասիեն աշխարհի ռեկորդ սահմանեց նաեւ 5 կմ վազքատարածությունում: Բարձրագույն նոր ցուցանիշը հավասար է 12 րոպե 44,39 վրկ, որը 11 վրկ-ով գերազանցում է աշխարհի նախկին ռեկորդը: Խայլե Գեբրսելասիեն պարգեւատրվեց 1 կգ ոսկու ձուլվածքով եւ 50 հազար դոլարով:

Բարձր արդյունք ցույց տվեց նաեւ Շվեդիայում աշխարհի չեմպիոնի կոչումը նվաճած Նատալյա Շիկոլենկոն (Բելառուս), որը նիզակը նետեց 71 մ 48 սմ հեռավորության վրա: Դա ավելի բարձր ցուցանիշ է, քան Շիկոլենկոյի Գյոթեբորգում ցույց տված արդյունքը:

Շվեյցարիայում աչքի ընկավ եւս մեկ աշխարհի չեմպիոն կուբացի հեռացատկորդ Իվան Պեդրոսոն, որը ցույց տվեց 860 սմ արդյունք:

Իսկ ահա եռացատկի կանանց աշխարհի չեմպիոնուհի եւ ռեկորդակիր Ինեսա Կրավեցը (Ուկրա) գրավեց միայն 5-րդ տեղը: Առաջին մրցանակը բաժին հասավ մոսկվացի Աննա Բիրյուկովային, որը ցույց տվեց 15 մ 03 սմ արդյունք:

Մարզասերները մեծ հետաքրքրությամբ էին սպասում 100 մ արագավազքի Եվրոպայի ռեկորդակիր, աշխարհի նախկին չեմպիոն անգլիացի Լինֆորդ Քրիստիի ելույթին: 35 ամյա տաղանդավոր արագավազորդը, որը Գյոթեբորգում անհաջողության էր մատնվել, այս անգամ ռեւանշ վերցրեց հաղթելով աշխարհի չեմպիոնին կանադացի Դոնովան Բեյլիին: Լինֆորդ Քրիստին տարածությունն անցավ 10,03 վրկ-ում: Նա աշխարհի չեմպիոնին գերազանցեց 0,6 վրկ-ով:

Իվան Պեդրոսոն

SHARM
SHARM-ը
ՆԵՐԿԱՅԱՑՆՈՒՄ Է
ԱՆԿՐԿՆԵԼԻ ՍԵՐԳԵՅ ԿՈՒԼՈՎԻՆ
ԵՎ
ԵՐԵՎԱՆԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ
KBH ԹԻՄԸ ԻՐ ՆՈՐ ԾՐԱԳՐՈՎ
ՇՏԱՊԵՑԵՔ, ԱՄԱՌԱՅԻՆ ՀԱՄԵՐԳԱՇՐՋԱՆՆ ԱՎԱՐՏՎՈՒՄ Է.
ՍԿԻԶԲԸ՝ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 28-ԻՆ ԵՎ 29-ԻՆ, ԺԱՄԸ 18-ԻՆ:
ՏՈՄՍԵՐԸ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ ՄԱՐԶԱՀԱՄԵՐԳԱՅԻՆ
ՀԱՄԱԼԻՐԻ, ՕՊԵՐԱՅԻ, ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԱՅԻ
ՏՈՄՍԱՐԿՂԵՐՈՒՄ ԵՎ ԱՅԼՈՒՐ:
ՀԵՌԱԽՈՍՆԵՐ՝ 56.55.57, 52.79.71

digitised by A.R.A.R.@

@rminco
Global telecommunications

ARMINCO

Համակարգչային ցանցը

Ձեզ հնարավորություն է տալիս ինֆորմացիա փոխանակել 20 միլիոնից ավելի՝

INTERNET, BITNET, Compuserve, MCI-mail, AMERICA-ONLINE, SPRINT, AT&T

եւ շատ այլ ցանցերի օգտվողների հետ:

ARMINCO - Ն

ապահովում է հուսալի կապ

RELCOM, IASNET, SOVAM-TELEPORT ROSPAC

եւ նախկին ԽՍՀՄ մնացած բոլոր ցանցերի հետ:

Ձեր էլեկտրոնային նամակը, ֆաքսը, տելեքսը, հեռատիպը կհասցվի մեր մոլորակի ցանկացած կետ մի քանի րոպեում՝ առանց աղավաղումների:

Հայաստանում INTERNET-ի պաշտոնական ծառայակարարող SOVAM-TELEPORT-ի էքսկլյուզիվ ներկայացուցիչ IASNET-ROSPAC ցանցի օգտիոնալ կենտրոն Հայաստանում UNESCO-ի RINEE ցանցի օգտիոնալ կենտրոն Հայաստանում

Մեր հասցեն՝
Իսահակյան փ. 28, 3 հարկ, հեռ.՝ 52 63 26,
ֆաքս՝ 28 50 82, e-mail: support@arminco.com

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

ՀՈՂԱՄԱՍ-ԱՅԳԻ
500 ՛մ՛ տարածությամբ,
Զորաղբյուրի 2-րդ
զանգվածում:
Զանգահարել 58-18-41
հեռախոսահամարով:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Աջափնյակում (Հանրապետական հիվանդանոցի մոտ), 4 հարկանի քարե շենքում 5-սենյականոց բնակարան (95 ՛մ՛), վերնահարկով (45 ՛մ՛): Ընդհանուր մակերեսը 140 ՛մ՛:
Հեռախոսներ 58-18-41, 34-25-86:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

Էժան գնով հավի ձվեր:
Զանգահարել 643054

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԿԱՄ ՓՈԽԱՆԱԿՎՈՒՄ Է

սեփականացված խանութ (120մ²):
Հասցեն Դավիթ Բեկ փող.:
Հեռ. 531773, 531017

Երեւանի
«Հրաչյա Աճառյան»
համալսարանը կատարում է 1995-96 ուստարվա ընդունելություն հետեւյալ ֆակուլտետներում

◇ Միջազգային հարաբերություններ եւ թարգմանչություն ◇ Միջազգային իրավունք ◇ Միջազգային տնտեսական հարաբերություններ ◇ Միջազգային ինֆորմացիա եւ թարգմանչություն ◇ Պարսից լեզու, գրականություն եւ թարգմանչություն ◇ Իրավագիտություն ◇ Մենեջմենթ եւ մարկետինգ ◇ Բանասիրական ◇ Պատմություն եւ աշխարհագրություն ◇ Մանկավարժություն եւ տարրական կրթության մեթոդիկա ◇ Նախադպրոցական մանկավարժություն եւ հոգեբանություն ◇ Քիմիա եւ կենսաբանություն ◇ Դեֆեկտոլոգիա ◇ Կիրառական մաթեմատիկա:

Ընդունելությունը կատարվում է մրցութային կարգով:

Ուսման տեւողությունը մանկավարժության եւ տարրական կրթության մեթոդիկայի, նախադպրոցական մանկավարժության եւ հոգեբանության ու դեֆեկտոլոգիայի ֆակուլտետներում չորս տարի է, մյուս ֆակուլտետներում՝ հինգ տարի: Համալսարանը կնքված պայմանագրերի հիման վրա կարող է գերազանցիկ ուսանողներին եւ նրասակային ատիճանների ուղարկել սովորելու, իսկ երիտասարդ դասախոսներին վերապատրաստման Միլանի, Փարիզի, Մարսելի, Արենի, Սալոնիկի, Թեհրանի եւ Վառնայի համալսարաններ, Մոսկվայի միջազգային հարաբերությունների պետական ինստիտուտ:

Դիմորդները պետք է ներկայացնեն հետեւյալ փաստաթղթերը. միջնակարգ կրթության վկայական, միջնակարգ մասնագիտական կրթության դիպլոմ, տեղեկանք առողջության մասին, վեց լուսանկար (3x4 սմ չափի):

Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ սեպտեմբերի 2-ը, քննությունները կանցկացվեն սեպտեմբերի 3-ից 10-ը: Համալսարանի հասցեն Այնե Մանուկյան (նախկին Մոսկովյան) 13: Հեռախոսներ 55-67-90, 55-46-80:

ԸՆԴՈՒՆՈՂ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Երեւանի
ինդուստրիալ-մանկավարժական
տեխնիկումը

շարունակում է 1995-96 ուստարվա ընդունելությունը 10-ի բազայով հետեւյալ մասնագիտությունների գծով.

■ աշխատանքի դասավանդում,
■ կարի արտադրություն,
■ նյութերի մշակումը հաստոցների եւ ավտոմատ գծերի վրա,
■ հագուստի մոդելավորում եւ կոնստրուկտավորում,
■ դեկորատիվ կիրառական արվեստ,
■ վարսավիրական արվեստ եւ դեկորատիվ կոսմետիկա:

Տեխնիկումի հասցեն՝ Երեւան,
Ս. Տիգրանյան 21
«Ձվարբնոց» կ/թ մոտ
☎ 25-33-65, 25-33-58

Լույս է տեսել
ՍՓՅՈՒՌ
ՏԵՂԵԿԱՏՈՒԻ
կողմից հրատարակվող
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՏԵՂԵԿԱԳՐՔԻ
1995 թ. № 2 թողարկումը

Տեղեկագիրը կարելի է ձեռք բերել թերթի կրպակներից կամ «ՍՓՅՈՒՌ» տեղեկատուից:

Փավստոս Բուզանդի 1/3,
☎ 58 91 67, 58 13 61

Երեւանի իրավագիտության եւ մենեջմենթի
«ԳԱԼԻՔ»
ինստիտուտը հայտարարում է 1995/1996 ուսումնական տարվա ընդունելություն

Ինստիտուտը պատրաստում է ժամանակակից պահանջները բավարարող իրավագիտության, մենեջմենթի եւ ժուռնալիստիկայի բարձրակարգ մասնագետներ

■ **Իրավագիտության ֆակուլտետ**
Կադրեր է պատրաստում հետեւյալ մասնագիտացումներով
ա/ տեսականագիտություն-ուղղվածությամբ՝ իրավաբան տեսականագետ
բ/ քրեագիտություն-ուղղվածությամբ՝ իրավաբան քրեագետ
գ/ քաղաքացիական/գույքային հարաբերություններ/-ուղղվածությամբ՝ իրավաբան քաղաքացիագետ
դ/ միջազգայնագիտություն-ուղղվածությամբ՝ իրավաբան միջազգայնագետ
ե/ դատական փորձագիտություն-ուղղվածությամբ՝ իրավաբան-փորձագետ

■ **Կառավարման (մենեջմենթի) ֆակուլտետ**
Կադրեր է պատրաստում հետեւյալ մասնագիտություններով
ա/ արդյունաբերական արտադրության կառավարում ուղղվածությամբ՝ տնտեսագետ մենեջեր
բ/ մարկետինգ/comմերցիոնագիտություն/-ուղղվածությամբ՝ տնտեսագետ բիզնեսմեն
գ/ միջազգային տնտեսական հարաբերություններ-ուղղվածությամբ՝ տնտեսագետ միջազգայնագետ
դ/ ֆինանսներ եւ վարկ-ուղղվածությամբ՝ տնտեսագետ ֆինանսիստ
ե/ բնօգտագործման էկոնոմիկա-ուղղվածությամբ՝ բնօգտագործման տնտեսագետ
զ/ հաշվապահական հաշվառում եւ տնտեսական գործունեության վերլուծություն-ուղղվածությամբ՝ տնտեսագետ-հաշվապահ
է/ կառավարման եւ ինֆորմատիկայի մշակման ավտոմատացված համակարգեր-ուղղվածությամբ՝ տնտեսագետ ինֆորմատիկ

■ **Ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետ**
Կադրեր է պատրաստում հետեւյալ մասնագիտացումներով
ա/ միջազգային ժուռնալիստիկա-ուղղվածությամբ՝ ժուռնալիստ միջազգայնագետ
բ/ լրագրություն-ուղղվածությամբ՝ լրագրող
գ/ հեռուստառադիոժուռնալիստիկա-ուղղվածությամբ՝ հեռուստառադիոժուռնալիստ:

Ուսման տեւողությունը բոլոր ֆակուլտետներում 5 տարի է: Ուսուցումը վճարովի է, մեկ տարվա ուսման վարձը 250 ամերիկյան դոլարին համարժեք դրամ: Դրամական կուրսի էական փոփոխման դեպքում ինստիտուտն իրեն իրավունք է վերապահում փոխել ուսման վարձի չափը:

Ինստիտուտը հնարավորություն է ստեղծում ուսուցումը համատեղել աշխատանքի հետ:

Ինստիտուտ կարող են ընդունվել միջնակարգ, միջնակարգ մասնագիտական, բարձրագույն կրթություն ունեցողները:

Ընդունելությունը կատարվում է մրցութային եղանակով: Միջնակարգ դպրոցը մեդալով, միջնակարգ մասնագիտական հաստատությունները գերազանց ավարտածները ընդունվում են հարցազրույցով:

Ինստիտուտն արտոնագրված է ՀՀ բարձրագույն կրթության նախարարության կողմից:

Փաստաթղթերի ձեւակերպման եւ մրցութային քննություններին մասնակցելու համար դիմորդը վճարում է 2500 դրամ, որն անկախ արդյունքից չի վերադարձվում:

Ընդունելության քննությունները իրավագիտության եւ ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետներում՝ հայոց լեզու (թելադրություն), հայոց պատմություն (բանավոր), օտար լեզու (բանավոր): Մենեջմենթի ֆակուլտետում՝ մաթեմատիկա (բանավոր), հայոց լեզու (թելադրություն), օտար լեզու (բանավոր):

Ինստիտուտ դիմողները պետք է ներկայացնեն հետեւյալ փաստաթղթերը՝ դիմում, միջնակարգ կրթության վկայական (բնագիր), միջնակարգ մասնագիտական կամ բարձրագույն կրթության դիպլոմ (պատճենը), բժշկական տեղեկանք (ձեւ թիվ 086), անձնագիր, 6 լուսանկար (3x4 սմ չափի):

Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ 1995 թ. սեպտեմբերի 5-ը: Ընդունելության քննությունները սեպտեմբերի 6-11-ը:

Մրցույթով անցած դիմորդները որպես առաջին կուրսի ուսանողներ կհռչակվեն մինչեւ 1995 թ. սեպտեմբերի 25-ը՝ ուսման վարձը մուծելուց հետո:

Ինստիտուտը հաջողությամբ ավարտած շրջանավարտներին տրվում է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի սերտիֆիկատ՝ աշխարհի 36 պետություններում, այդ թվում Ռուսաստանում, ԱՄՆ-ում, Անգլիայում, Գերմանիայում, Իտալիայում, Ֆրանսիայում դիպլոմը պաշտոնապես ճանաչելու մասին:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել ինստիտուտի ընդունող հանձնաժողովին
Երեւան, Եղվարդի Քոչարի 12/1 (մոտ «Զորավար Անդրանիկ»)
Նար-Դոսի անվան թիվ 14 միջն. դպրոց:
Հեռախոսներ 55.58.78, 57.32.60
Ուսումնական պարապմունքները Խ. Աբովյանի անվան մանկավարժական ինստիտուտում:

ԸՆԴՈՒՆՈՂ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

ՉՎԱՑՈՒՑԱԿ
1995 թվականի հուլիսի 15-ից սկսյալ
Զվարթնոց

Օրերը	Օդանավ	Մեկնում	ժաման.	Չվերթ	Նպատակակետը	Չվերթ	Մեկնում	ժաման.
1------	ՏՈՒ-134	07.20	09.20	R3 341	ԱԹԵՆՔ	R3342	10.20	15.45
----5--	ՏՈՒ-134	11.00	13.00	R3 343	ԱԹԵՆՔ	R3 344	13.55	17.55
-2---6-	ՏՈՒ-154	05.15	08.00	R3 151	ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ	R3 152	16.45	23.15
1---5--	ՏՈՒ-134	08.20	11.25	R3 7117	ԱՇԳԱԲԱԴ	R3 7118	12.25	13.45
-2-----	ՏՈՒ-134	10.55	12.00	R3 345	ԲԵՅՐՈՒԹ	R3 346	14.00	16.55
----5--	ՏՈՒ-154	08.40	10.00	R3 401	ԲՈՒՐԳԱՍ	R3 402	12.00	15.20
-2--5--	ՏՈՒ-154	10.00	13.10	R3 311	ԴՈՒԲԱՅ	R3 312	20.00	23.10
-2-----	ՏՈՒ-154	14.10	19.30	R3 7095	ԵԿԱՏԵՐԻՆԲՈՒՐԳ	R3 7096	21.30	23.05
------7	ՏՈՒ-134	08.00	10.15	R3 301	ԹԵՀՐԱՆ	R3 302	11.45	13.41
-----6-	ՏՈՒ-134	18.50	20.15	R3 815	ԽԱՐԿՈՎ	R3 816	22.15	01.20*
1234567	ՏՈՒ-134	13.55	15.05	R3 7145	ՄԻՆ-ՎՈԴԻ	R3 7146	17.05	18.15
------7	ՏՈՒ-154	12.10	14.15	R3 7225	ՄԻՆՍԿ	R3 7226	16.15	20.25
1234567	ՏՈՒ-154	07.40	10.25	R3 910	ՄՈՍԿՎԱ	R3 909	12.05	14.30
-2--567	ՏՈՒ-154	14.55	17.40	R3 894	ՄՈՍԿՎԱ	R3 893	19.25	21.50
--3--6-	ՏՈՒ-154	10.20	19.45	R3 7091	ՆՈՎՈՍԻԲԻՐՍԿ	R3 7092	22.45	02.55*
-2-4-6-	ՏՈՒ-134	10.50	12.35	R3 7207	ՌՈՍՏՈՎ	R3 7208	16.00	16.45
1------	ՏՈՒ-134	07.20	11.00	R3 341	ՍԱԼՈՆԻԿ	R3 342	11.55	15.45
-----6-	ՏՈՒ-134	12.40	14.40	R3 835	ՍԻՄՖԵՐՈՊՈԼ	R3 836	16.15	18.10
1234567	ՏՈՒ-134	07.30	08.45	R3 7167	ՍՈՉԻ	R3 7168	10.45	12.00
1------	ՏՈՒ-134	13.30	15.40	R3 405	ՍՈՖԻԱ	R3 406	17.40	21.30
---4---	ԻԼ-86	07.15	10.00	R3 101	ՓԱՐԻԶ	R3 102	19.00	01.30*
1------	ՏՈՒ-134	18.20	20.00	R3 825	ՕԴԵՍԱ	R3 826	21.30	00.50*

* ժամանումը/մեկնումը հաջորդ օրը:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք «ԶՎԱՐԹՆՈՑ» օդանավակայան կամ ՀԱՈՒ-ի գործակալներին

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատնէր 1923 Տպաքանակը 7000 Ստորագրված է տպագրության 17. 08. 1995 Գինը 50 դրամ

digitised by A.R.A.R.@